
**SAĞIR VE
İŞİTME ENGELLİLER İÇİN
EĞİTİM DESTEĞİ
KAYNAKLARIN
HAZIRLANMASINA İLİŞKİN
ARAŞTIRMA PROJESİ**

**SEBEDER
ŞUBAT-HAZİRAN 2019**

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	
2. KATILIMCILAR VE GÖREV DAĞILIMI	
2.1 ONAYLANAN ARAŞTIRMACI – ÇEVİRMEN - DANIŞMAN PROFİLİ	
2.2 KOORDİNATÖR - ARAŞTIRMACI – EĞİTİMCİ - DANIŞMAN KATILIMCILARIN GÖREV DAĞILIMI LİSTESİ	
2.3 KATILIMCILAR - ALICILAR	
3. PROJE İZLEME RAPORU	
4. PROJE SONUÇ RAPORU	
EK 1 SEBEDER Örnek Sunum	
EK 2 Eğitimci/Alıcı tarafından doldurulacak talep formu	
EK 3 Sözcük listeleri için matbu format	
EK 4 Sözcük/kavram ve/ya tamlama türlerine örnekler	
EK 5 Olası çeviri stratejileri	
EK 6 Çeviribilimciler/uzmanlar tarafından önerilenler	
EK 7 Çevirmenlere öneriler	
EK 8 Anket örneği	
EK 9 AÜ Spor Bilimleri Beden Eğitimi bölümü öğrencileri tarafından iletilen sözcük listesi	
EK 10 Teknik konular ve ekran tasarımı	
KAYNAKÇA	

1. GENEL BİLGİLER

PROJE ADI	SAĞIR VE İŞİTME ENGELLİLER İÇİN EĞİTİM DESTEĞİ KAYNAKLARIN HAZIRLANMASINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA PROJESİ
PROJENİN ANA AMACI	SEBEDER'in (Sesli Betimleme Derneği) desteği ile Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nin Sağır ve işitme engelli öğrencilerine yönelik yapılan derslere ve eğitime 'erişim için eğitim desteği' erişilebilir kaynakların oluşturulmasından yola çıkarak, benzer taleplerin nitelikli bir biçimde karşılanması için araştırmaya dayalı bir proje döngüsünün tasarlanması.
PROJENİN ANA HEDEFLERİ	<ul style="list-style-type: none"> • AÜ Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören Sağır ve işitme engelli bireylere, alanla ilgili, erişilebilir, eğitim desteği sağlayacak kaynakların oluşturulması. • Yukarıda belirtilen kapsamdan elde edilecek veriler ve dönütlerle benzer eğitimde engelsiz erişimi destekleyen kaynakların oluşturulması için akademik açıdan onanmış bir proje döngüsünün oluşturulması. • Oluşturulan proje döngüsünden elde edilen deneyimle, eğitimde engelsiz erişimi destekleyecek çalışmalara katkı sağlamak ve bu çalışmaların yaygınlaştırılması. • Derneğe bağlı çalışan ayrıntılı altyazı çevirmenleri ve editörleri, engelsiz erişim için çeviri türleri konusunda araştırma yapan akademisyenleri ve uygulayıcıları, dil içi ve diller arası ayrıntılı altyazı çevirmenlerini, Sağırlara yönelik çeviri yapan görsel-ışitsel işaret dili çevirmenlerini ve Üniversitelerinde engelli bireylere eğitim desteği ihtiyacı duyan akademisyenleri biraraya getirerek, bir iletişim ve mesleki paylaşım köprüsünün kurulması. • Akademik araştırmalardan ve SEBEDER'in uygulamalarından elde edilen, erişim için çeviri niteliğini geliştirmek için kullanılabilecek bilgilerin ve birikimin uygulamaya yansıtılması.

	<ul style="list-style-type: none"> • SEBEDER'in benzer potansiyel uygulamalarının standartlaştırılması ve yeni uygulamaları içeren güncellenmiş, Sağır ve işitme engelli bireyin gereksinimlerine hizmet edecek bir proje kılavuzunun hazırlanması.
PROJENİN SÜRESİ	14 Şubat-10 Haziran 2019
PROJE TÜRÜ	<ul style="list-style-type: none"> • Projeye destek veren tüm katılımcılar gönüllülük esasına dayalı olarak çalışacaklar. • Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gereken teknik altyapıyı SEBEDER sağlayacaktır. • Projeye SEBEDER ev sahipliği yapacaktır.
PROJE KAPSAMINDAKİ FAALİYETLER	<ul style="list-style-type: none"> • Paydaş toplantıları • Bilgilendirme semineri • Pilot uygulamalar • Projelendirme süreci toplantıları • Proje taslağı oluşturma çalıştay • Dönüt toplama • Mesleki paylaşım toplantıları • Proje standardı oluşturma toplantısı
PROJENİN İÇERİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> • Pilot çalışma AÜ Spor Bilimleri Fakültesi'nin Sağır ve işitme engelli öğrencilerinin Spor Felsefesi dersi kaynaklarından geçen kavramlar. • Yukarıda belirtilen kavramların açıklanması ve işaret dili ve dil içi altyazı çevirileriyle video formatında sunulması.

<p>PROJENİN KATILIMCI PROFİLLERİ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Görsel-işitsel işaret dili çevirmeni/anlatıcısı • Sağır ve işitme engelli kültüre (ve iletişime) hâkim İşaret dili kullanıcısı • (Spor Bilimleri) alan uzmanı • Alan uzmanı eğitimci • Çeviribilimci • Görsel-işitsel çeviribilimci • Ayrıntılı altyazı çevirmeni • Ayrıntılı altyazı çevirisi editörü • Sağır ve işitme engelli alıcılar
<p>PROJE KATILIMCILARININ VASIFLARI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinatör • Araştırmacı • Eğitimci • Çevirmen • Katılımcı • Danışman
<p>PROJE BİLEŞENLERİ</p>	<p>Proje 7 ana bileşenden oluşacaktır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) SEBEDER ile AÜ arasında engelsiz erişim hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantısı sonrasında AÜ tarafından talep oluşturulması. 2) Paydaşların ortak çalışma felsefesi ve amaçlar konusunda anlaşması için toplantı(lar) <ol style="list-style-type: none"> a) Paydaş profillerinin tanıtılması ve açıklanması b) Talebin somutlaştırılması, sürecin açıklanması, zorlukların belirlenmesi c) İş dağılımının yapılması, sorumlulukların belirlenmesi

3) Pilot çalışma

- a) AÜ öğrencileri tarafından iletilen yazılı kaynakların Sağır ve işitme engelliler için erişim konusunda deneyimli ve Spor Bilimlerinde okutulan Spor Felsefesi dersine hâkim çevirmen-anlatıcı-alan uzmanı tarafından incelenmesi
- b) İletilen yazılı kaynakların yazılı anlatımlarının dökümü
- c) Yazılı anlatımlarının dökümlerinin işitsel metin hâline dönüştürülmesi
- d) İşitsel metinden yola çıkarak işaret dili ile anlatım videosunun oluşturulması
- e) İşitsel metinden yola çıkarak işaret dili anlatımı ile eşzamanlı ayrıntılı altyazı çevirisinin eklenmesi
- f) Teknik kontrol ve alıcıya iletilmesi

4) Alıcılara yönelik anket çalışmasının yapılması

- a) Anketin tasarımı
- b) Anketin uygulanması
- c) Anketin nicel ve nitel değerlendirilmesi

5) Pilot çalışmanın projelendirilmesi

- a) Kaynak metnin ve oluşturulan görsel-işitsel kaynağın çeviribilimci ve alan uzmanı tarafından değerlendirilmesi
- b) Farklı çeviri sorunlarına yönelik çevirmen seçimlerinin tartışılması
- c) İşaret dili çevirisinde ve ayrıntılı altyazı çevirisinde farklı çeviri yöntem uygulamalarının değerlendirilmesi
- d) Alıcılara yönelik ankettten alınan dönütlerin proje tasarımına yansıtılması

6) Projelendirme çalışmasından yola çıkarak eğitimde engelsiz erişim için eğitim kaynaklarına destek materyalinin çevrilmesine yönelik standart proje döngüsü tasarımının hazırlanması.

	<p>a) Proje katılımcılarının profillerinin açıklanması</p> <p>b) Proje sürecinin ayrıntılandırılması</p> <p>c) Proje sürecinde kullanılacak çeviri yaklaşımlarının açıklanması</p> <p>d) Benzer projelerde dikkat edilmesi gereken konuların döküm hâline getirilmesi</p> <p>e) Projelendirmede kalite standardını sağlamak için gereken altyapının sağlanması</p> <p>7) Projede yer alan çevirmen, çeviribilimci alan uzmanı paydaşlarca 6. maddede belirtilen konuların gözden geçirilmesi ve SEBEDER'in iç kullanımı için bir proje taslağının yazımı.</p>
AMAÇLANAN SOMUT PROJE ÇIKTILARI	<ul style="list-style-type: none"> • SEBEDER Engelsiz Eğitime Destek Materyal Oluşturulması Proje Kılavuzu • Tüm sürecin video kayıtları (sürecin arşivlenmesi ve sonradan da kullanılması için) • Alıcı anketlerinden gelen dönütlerin sisteme işlenmesi ve arşivlenmesi sonucu oluşacak alıcı profili veri tabanının başlatılması

2.KATILIMCILAR VE GÖREV DAĞILIMI

2.1 ONAYLANAN ARAŞTIRMACI-ÇEVİRMEN-DANIŞMAN PROFİLİ

KOORDİNATÖRLER	KURUM
Doç. Dr. Necdet NEYDİM	İstanbul Üniversitesi, Çeviribilim Bölümü
Çiğdem Banu YEŞİLIRMAK	SEBEDER
ARAŞTIRMACILAR	
Prof. Dr. Mümtaz KAYA (Araştırmacı, Eğitimci, Danışman)	Hacettepe Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü
Doç. Dr. Necdet NEYDİM (Araştırmacı, Eğitimci, Danışman)	İstanbul Üniversitesi, Çeviribilim Bölümü
Doç. Dr. A. Şirin OKYAYUZ (Araştırmacı, Eğitimci, Danışman)	Bilkent Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü
Berrak Fetahna FIRAT (Araştırmacı, Danışman, Çevirmen)	SEBEDER, İşaret Dili Çevirmeni Spor Bilimleri Uzmanı
Ece Naz BATMAZ (Araştırmacı, Danışman, Çevirmen)	SEBEDER, Ayrıntılı Altyazı Çevirmeni
ALAN UZMANLARI/DANIŞMANLAR	
Doç. Dr. Ferda GÜRSEL	AÜ Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü
Samet DEMİRTAŞ	SEBEDER Sağlık Editör
Ebru KANIK	Bilkent Üniversitesi, Konferans Çevirmenliği Yüksek Lisans Programı Koordinatörü Çeviribilimci

2.2 KOORDİNATÖR - ARAŞTIRMACI - EĞİTİMCİ - DANIŞMAN KATILIMCILARIN GÖREV DAĞILIMI LİSTESİ

KATILIMCI	GÖREVİ	SORUMLULUKLARI
Doç. Dr. Necdet NEYDİM (İstanbul Üniversitesi)	Baş Koordinatör	<ol style="list-style-type: none"> İkinci proje birleşeninden itibaren proje araştırmacılarının görev sorumluluklarını belirlemek ve takip etmek. Alıcı kitleye yönelik çeviri stratejileri, felsefesi, yaklaşımı ve benzeri unsurların “uygunluğunu” belirlemek. Proje somut çıktısı olan proje kılavuzunu oluşturmak.
Çiğdem B. YEŞİLIRMAK (SEBEDER)	Danışman Koordinatör	Tüm proje bileşenlerinde ev sahibi kurumun temsilcisi olarak proje denetimini ve devamlılığını sürdürmek.
Doç. Dr. Ferda GÜRSEL (Ankara Üniversitesi)	Danışman	Proje alıcı kitlesi ile iletişimi sağlamak.
Prof. Dr. Mümtaz KAYA (Hacettepe Üniversitesi)	Araştırmacı, Eğitimci, Danışman	<ol style="list-style-type: none"> Dördüncü proje bileşeninden itibaren nitel ve nicel araştırma yapmak SEBEDER proje kılavuzunu oluşturmak
Doç. Dr. A. Şirin OKYAYUZ (Bilkent Üniversitesi)	Araştırmacı, Eğitimci, Danışman	<ol style="list-style-type: none"> Dördüncü proje bileşeninden itibaren nitel ve nicel araştırma yapmak SEBEDER proje kılavuzunu oluşturmak.

Berrak Fırat (SEBEDER GİÇ İşaret Dili Çevirisi Uzmanı)	Araştırmacı, İDÇ Koordinatörü, Eğitimci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sağır ve işitme engelli alıcı kitle ile ilgili profil tanıtımı, 2. Engelsiz erişim için belirlenen ders materyallerinin incelenmesi, 3. Alıcılar tarafından belirlenen materyallerin çeviri sürecinin hazırlanması, 4. Görsel-işitsel çeviri ve anlatım videolarının çekilmesi 5. Dördüncü maddeden itibaren tüm proje bileşenleri sürecinde araştırmacı olarak görev almak.
Ece Naz BATMAZ (SEBEDER GİÇ Ayrıntılı Altyazı Çevirisi Uzmanı)	Ayrıntılı altyazı uzmanı, Çevirmen	<ol style="list-style-type: none"> 1. İşaret dili çevirmeni ile eşgüdümlü çalışmak, 2. Alıcıya yönelik işaret dili çeviri ve anlatımının ayrıntılı altyazı çevirisini yapmak, 3. Dördüncü maddeden itibaren tüm proje bileşenleri sürecinde araştırmacı olarak görev almak.
Samet DEMİRTAŞ (SEBEDER Sağır Editör)	Danışman	Tüm projede danışmanlık hizmeti
Ebru Kanık (Bilkent Üniversitesi)	Danışman	Tüm projede danışmanlık hizmeti

2.3 KATILIMCILAR - ALICILAR

ADI-SOYADI	AÇIKLAMA	KATILIM ŞEKLİ
Zehra Gürsel	Öğrenci	Seminere katıldı
Fatma Arnus	Öğrenci	Seminere katıldı

Zahide Özden	Öğrenci	Seminere katıldı
Bayram Aksu	Öğrenci	Proje alıcısı
İsmail Hakkı Bostancı	Öğrenci	Proje alıcısı
Hasan Furkan Baysal	Öğrenci	Proje alıcısı
Yağmur Nur Taş	Öğrenci	Seminere katıldı

3.PROJE İZLEME RAPORU

Tarih	Faaliyet ve konular	Açıklama	Çıktı
	<ul style="list-style-type: none"> Paydaşlar arası toplantı 	<ul style="list-style-type: none"> Faaliyet türü: Toplantı, fikir alışverişi 	Tutanak
28 Şubat 2019	SEBEDER Eğitim ve Farkındalık Semineri	Faaliyet türü: AÜ Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerine engelsiz erişim hakkında seminer	Ek 1: Seminer PPP
	<ul style="list-style-type: none"> AÜ - SEBEDER Toplantı 	<ul style="list-style-type: none"> Faaliyet türü: Toplantı, fikir alışverişi 	Engelli öğrencilerin erişim sorunları listesi
	<ul style="list-style-type: none"> SEBEDER-Koordinatör-Araştırmacılar Toplantı 	<ul style="list-style-type: none"> Talebin somutlaştırılması İş dağılımının yapılması Sorumlulukların belirlenmesi 	Süreç tasarımına ilişkin notlar
16-17 Nisan (2 tam iş günü)	<ul style="list-style-type: none"> İşaret Dili Çevirmenin kaynak belge incelemesi 	<ul style="list-style-type: none"> Spor felsefi araştırması Verilen sözcük listesinin incelenmesi. Video çekimi için yazılı dökümün taslağının hazırlanması Yazılı dökümün ses kaydının alınması 	<ul style="list-style-type: none"> MP3 ses kaydı Sözcük listesi Yazılı döküm Kaynakçada belirtilen ana kaynaklar
18 Nisan (1 tam iş günü)	İşaret dili anlatısının görsel kaydı	<ul style="list-style-type: none"> Pilot çalışma 	Video kaydı (12 dakika)

19 Nisan (1 tam iş günü)	Ayrıntılı altyazı çevirmeni tarafından görsel metne altyazı eklenmesi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Subtitle edit</i> altyazı programı ile sesli kayıttan görsel düzgüyle eşzamanlı ayrıntılı altyazı oluşturması 	Süreç tasarımına ilişkin notlar
	Oluşturulan videonun alıcılara ulaştırılması	-	Ayrıntılı altyazı çevirisi eklenmiş video kaydı
26 Nisan (Tam gün)	Çalıştay	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinatör, çevirmenler ve araştırmacılarla alıcı anketlerinin oluşturulması 	Anket Ek: 8
3 Mayıs 14:30-17:39	Toplantı	<ul style="list-style-type: none"> • Gelineen sürecin değerlendirmesi • Projelendirme sürecinin ayrıntıları 	Proje raporu ana sayfası ve ilgili belgeler
6 Mayıs 17:30-24:00	Toplantı	Koordinatör ve çeviribilimcilerin proje döngüsü tasarımı için oluşturulan kaynakları incelemesi ve değerlendirmesi	Araştırma ve kılavuz oluşturma
9 Mayıs 16:30-24:00	Çalıştay	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinatör, işaret dili çevirmeni, ayrıntılı altyazı çevirmeni ve araştırmacı çeviribilimci toplantı • Faaliyet türü: Fikir alışverişi • Video incelemesi 	Araştırma
10 Mayıs	Devam...	Devam...	Devam...
17 Mayıs 21:00-23:00	Toplantı	<ul style="list-style-type: none"> • Araştırmacı ve çevirmenlerin proje döngüsü 1. Taslağını değerlendirmesi 	Araştırma
18 Mayıs- 23 Mayıs	Çalışma	Tüm ekip üyelerinin oluşturulan taslak proje evrakını münferit olarak değerlendirmesi	Araştırma
25-26 Mayıs	Çalışma	Koordinatörün, gelen görüşlerle ilgili uzmanlarla uygun gördüğü konularda görüşmesi ve son proje taslağını oluşturması	Araştırma
	Toplantı	Projenin SEBEDER tarafından kabulü	Tutanak
		Projenin basımı	Basılı proje kılavuzu

4.PROJE SONUÇ RAPORU

PROJE ANA HEDEFLERİ VE KAPSAMI

SAĞIR VE İŞİTME ENGELLİLER İÇİN EĞİTİM DESTEĞİ, KAYNAKLARIN HAZIRLANMASINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA PROJESİ'nin ana hedef ve kapsamı aşağıda belirtildiği gibidir:

SEBEDER'in desteği ile Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nin Sağır ve işitme engelli öğrencilerine yönelik yapılan derslere ve eğitime 'erişim için eğitim desteği' erişilebilir kaynakların oluşturulmasından yola çıkarak benzer taleplerin nitelikli bir biçimde karşılanması için araştırmaya dayalı bir proje döngüsünün tasarlanması.

- AÜ Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören Sağır ve işitme engelli bireylere, alanla ilgili, erişilebilir, eğitim desteği sağlayacak kaynaklar oluşturmak.
- Yukarıda belirtilen kapsamdan elde edilecek veriler ve dönütlerle benzer eğitimde engelsiz erişimi destekleyen kaynakların oluşturulması için akademik açıdan onanmış bir proje döngüsü oluşturmak.
- Oluşturulan proje döngüsünden elde edilen deneyimle eğitimde engelsiz erişimi destekleyecek çalışmalara katkı sağlamak ve bu çalışmaları yaygınlaştırmak.
- Derneğe bağlı çalışan ayrıntılı altyazı çevirmenleri ve editörleri, engelsiz erişim için çeviri türleri konusunda araştırma yapan akademisyenleri ve uygulayıcıları, dil içi ve diller arası ayrıntılı altyazı çevirmenlerini, Sağırlara yönelik çeviri yapan görsel-işitsel işaret dili çevirmenleri ve Üniversitelerinde engelli bireylere eğitim desteği ihtiyacı duyan akademisyenler arasında bir iletişim ve mesleki paylaşım köprüsü kurmak.
- Akademik araştırmalardan ve SEBEDER'in uygulamalarından elde edilen, erişim için çevirinin niteliğini geliştirmek için kullanılacak bilgileri ve birikimi uygulamaya yansıtmak.
- SEBEDER'in benzer potansiyel uygulamalarını standartlaştırmak ve yeni uygulamaları içeren güncellenmiş, Sağır ve işitme engelli bireyin gereksinimlerine hizmet edecek bir proje kılavuzu hazırlamak.

PROJE SÜRESİ VE PROJE KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Proje 14 Şubat - 10 Haziran 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Projeye destek veren tüm katılımcılar gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmışlardır. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gereken teknik altyapıyı SEBEDER sağlamış ve projeye SEBEDER ev sahipliği yapmıştır.

Proje kapsamında aşağıda belirtilen faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Faaliyet açıklamaları, çıktısı ve tarihleri için Bkz. Proje İzleme Raporu Başlığı

- Paydaş toplantıları
- Bilgilendirme semineri
- Pilot uygulamalar
- Projelendirme süreci toplantıları
- Proje taslağı oluşturma çalıştay
- Dönüt toplama
- Mesleki paylaşım toplantıları
- Proje standardı oluşturma toplantısı

PROJE KATILIMCILARI VE PROFİLLERİ

Proje katılımcıları ve profilleri aşağıda belirtildiği gibidir:

Doç. Dr. Necdet NEYDİM İstanbul Üniversitesi, Çeviribilim Bölümü; Çiğdem Banu YEŞİLIRMAK SEBEDER – Koordinatör; Prof. Dr. Mümtaz KAYA (Araştırmacı, Eğitimci, Danışman) Hacettepe Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü; Doç. Dr. A. Şirin OKYAYUZ (Araştırmacı, Eğitimci, Danışman) Bilkent Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü; Berrak Fetahna FIRAT (Araştırmacı, Danışman) SEBEDER, İşaret Dili Çevirmeni Spor Bilimleri Uzmanı; Ece Naz BATMAZ (Araştırmacı, Danışman) SEBEDER, Ayrıntılı Altyazı Çevirmeni; Doç. Dr. Ferda GÜRSEL AÜ Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü – Danışman; Samet DEMİRTAŞ SEBEDER Sağır Editör - Danışman; Ebru KANIK Bilkent Üniversitesi, Konferans Çevirmenliği Yüksek Lisans Programı Koordinatörü, Çeviribilimci - Danışman.

PROJE BİLEŞENLERİ

Proje bileşenleri aşağıda belirtildiği biçimde gerçekleşmiştir: Projede 7 ana bileşen bulunmaktadır:

- 1) SEBEDER ile AÜ arasında engelsiz erişim hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantısı sonrasında AÜ tarafından talep oluşturulması.
- 2) Paydaşların ortak çalışma felsefesi ve amaçlar konusunda anlaşması için toplantı(lar)
  - a) Paydaş profillerinin tanıtılması ve açıklanması
  - b) Talebin somutlaştırılması, sürecin açıklanması, zorlukların belirlenmesi
  - c) İş dağılımının yapılması, sorumlulukların belirlenmesi
- 3) Pilot çalışma
  - a) AÜ öğrencileri tarafından iletilen yazılı kaynakların Sağır ve işitme engelliler için erişim konusunda deneyimli ve Spor Bilimlerinde okutulan Spor Felsefesi dersine hâkim çevirmen-anlatıcı-alan uzmanı tarafından incelenmesi
  - b) İletilen yazılı kaynakların yazılı anlatımlarının dökümü
  - c) Yazılı anlatımlarının dökümlerinin işitsel metin hâline dönüştürülmesi
  - d) İşitsel metinden yola çıkarak işaret dili ile anlatım videosunun oluşturulması
  - e) İşitsel metinden yola çıkarak işaret dili anlatımı ile eşzamanlı ayrıntılı altyazı çevirisinin eklenmesi
  - f) Teknik kontrol ve alıcıya iletilmesi
- 4) Alıcılara yönelik anket çalışmasının yapılması
  - a) Anketin tasarımı
  - b) Anketin uygulanması
  - c) Anketin nicel ve nitel değerlendirilmesi
- 5) Pilot çalışmanın projelendirilmesi
  - a) Kaynak metnin ve oluşturulan görsel-işitsel kaynağın çeviribilimci ve alan uzmanı tarafından değerlendirilmesi
  - b) Farklı çeviri sorunlarına yönelik çevirmen seçimlerinin tartışılması

- c) İşaret dili çevirisinde ve ayrıntılı altyazı çevirisinde farklı çeviri yöntem uygulamalarının değerlendirilmesi
- d) Alıcılara yönelik anketten alınan dönütlerin proje tasarımına yansıtılması
- 6) Projelendirme çalışmasından yola çıkarak eğitimde engelsiz erişim için eğitim kaynaklarına destek materyalinin çevrilmesine yönelik standart proje döngüsü tasarımının hazırlanması.
- a) Proje katılımcılarının profillerinin açıklanması
- b) Proje sürecinin ayrıntılandırılması
- c) Proje sürecinde kullanılacak çeviri yaklaşımlarının açıklanması
- d) Benzer projelerde dikkat edilmesi gereken konuların döküm hâline getirilmesi
- e) Projelendirmede kalite standardını sağlamak için gereken altyapının sağlanması
- 7) Projede yer alan çevirmen, çeviribilimci alan uzmanı paydaşlarca 6. maddede belirtilen konuların gözden geçirilmesi ve SEBEDER'in iç kullanımı için bir proje taslağının yazımı.

PROJE ÇIKTILARI VE SONUÇ RAPORU

Proje kapsamında yapılan incelemelerin ve araştırmaların sonucunda aşağıda ayrıntıları ile verilen proje sonuç raporu ve proje kılavuzu hazırlanmıştır.

PROJE KILAVUZU:

Proje sürecinin başlatılması

Yukarıda ayrıntıları ile verilen proje süreci AÜ Beden Eğitimi Dersi eğitimcilerinin öğrencilerine eğitim kaynaklarına erişimde destek vermek istemesi ile başlamıştır. Proje bir pilot çalışma olarak yürütülmüş, ileride oluşabilecek benzer taleplere yönelik, söz konusu sürecin iyileştirilmesi için de gerekli akademik gözlem ve araştırma yapılmıştır. Bu kapsamda varılan sonuçlar aşağıda belirtildiği gibidir:

- 1) Benzer projelerin desteklenmesi ve hayata geçirilmesi için:
  - a. Eğitimcilerin veya Sağır ve işitme engelli bireylerle eğitim ortamında buluşan kişilerin SEBEDER'e başvurması;

- b. SEBEDER'in söz konusu projeyi duyurması (internet ortamında, ihtiyacın hâsıl olabileceği bölümleri tespit ederek, dosya hazırlayarak üniversitelerin engelsiz erişim birimlerini ziyaret ederek) ve ilgili bölümlere bilgilendirme seminerleri ile uygulamanın katkısını ve önemini anlatması. SEBEDER'in profesyonel uygulamayı destekleyen proje döngüsünün de duyurulması önemlidir. Alıcıların veya talepte bulunanların bunun sürekliliği olabilecek bir destek olduğunu bilmeleri uygulamaya bakış açısını değiştirecektir.
- c. SEBEDER'in engelsiz erişimde destek olabilecek çeviri türleri hakkında bilgi seminerleri düzenlemesi (Bkz. Ek 1- SEBEDER örnek bilinçlendirme ve bilgilendirme sunum). Alıcı kitleye kendine en uygun olan erişim türünü (ayrıntılı altyazı, işaret dili çevirisi vb.) seçme fırsatı tanınması ve iletişim platformu kurulması.

2) Gelen taleplerde atılması gereken ilk adımlar:

- a. Talep bir eğitimciden geliyorsa
  - i. Eğitimcinin söz konusu olan konuya ilişkin ders içeriğini ve dersin amacını içeren bir açıklamayı SEBEDER'e iletmesi.
  - ii. Eğitimcinin derste sıkça geçen ve dersin üzerine kurulu olduğu temel kavramların dökümünü SEBEDER'e iletmesi. (i ve ii şıklarında belirtilenler için matbu form için Bkz. Ek 2)
  - iii. Eğitimcinin gözetimi olmadan alıcıların sözcük listelerini oluşturması.
  - iv. Bu konuda SEBEDER tarafından verilecek bir bilgi notu dikkate alınarak sözcük listelerinin ayrıntılandırılması (Bkz. 2.b.)
- b. Talep alıcı kitleden geliyorsa
  - i. Ders çizelgesini ve kendisine sunulan bilgi kaynaklarına nereden erişilebileceğini açıklaması
  - ii. Sözcük listeleri oluşturulurken yalnızca sözcüklerin listelenmemesi. Excel dosyası benzeri bir tabloda
    - 1. sözcüklerin içinde geçtiği cümle ve/ya bağlamların
    - 2. sözcüklerin yer aldığı kaynakların
    - 3. gerekli olduğu durumlarda belli açıklamaların verilmesi (Örneğin, iki sözcükten oluşan bir tamlamada tek bir sözcük anlaşılıyorsa bunun belirtilmesi)
- c. Taleplerin SEBEDER tarafından sunulacak matbu bir formatta teslim edilmesi. (Bkz. Ek 3)
- d. Talep ister eğitimciden ister alıcıdan gelsin, talebin içeriğinin hem eğitimci hem de alıcı tarafından SEBEDER'e teslim edilmeden gözden geçirilmesi. Bu tür bir uygulama eğitimcinin alıcı kitleyi daha yakından tanınmasına ve gereksinimlerini daha açıkça görmesine; alıcıların birbirlerinin gereksinimlerini görmelerine fırsat sağlayacaktır.

Projelendirme Süreci - Talebe cevap verilmesi

Proje döngüsünün aşağıdaki adımlar izlenerek oluşturulması, erişimin niteliğini sağlamak açısından önemlidir.

1. Söz konusu olan projeye en uygun ekibin oluşturulması. Proje kapsamına göre ekibe uzman eklenebilir veya uzman sayısı azaltılabilir.
  - a. Ekipte yer alması gereken uzmanlar:
    - i. Söz konusu dersin eğitimcisi/alan uzmanı
    - ii. Çevirmenler
      1. Türkçe dil içi altyazı çevirmeni
      2. İşaret dili çevirmeni (tercihen CODA)
    - iii. Sağır çevirmen (Editör)
    - iv. Metinleri alıcıya uygunluk açısından inceleyebilecek uzmanlığa sahip çeviribilimci.
      1. Çeviri yaklaşımında çeşitliliğin sağlanması açısından, 2 kişilik bir ekip kurulması önemlidir.
      2. Metinlerde yaşa uygunluk, alıcının birikimine uygunluk, dersin içeriğine ve amacına uygunluk, alıcı kültürüne uygunluk sağlanmış olması önemlidir. Dolayısıyla seçilecek uzmanların bu konuda deneyim sahibi olmaları gerekir.
    - v. Ayrıntılı altyazı ve/ya canlı altyazı çevirisi konusunda deneyimli çevirmen (Danışman)
2. Alıcının ileteceği listede yer alabilecek olası sözcük/kavram vb.'ine örneklerin paylaşılması.
  - a. Proje döngüsü içinde önceden edinilmiş bilgi ve deneyimin kullanılması önemlidir. Bu amaçla, birinci pilot projeden elde edilen bilgilerden yola çıkarak Ek 4'te bir tablo sunulmuştur.
  - b. Söz konusu tabloda alıcıların iletebilecekleri belli başlıklar altında toplanmıştır. Bu başlıkların dikkatle incelenmesi önemlidir.
  - c. Ek 5'te sunulan tabloda her bir sözcük/kavram ve/ya tamlama için olası (en sık başvurulacak) çeviri türleri önerileri de verilmiştir.
3. 1. Ekip toplantısı
  - a. 1. Şıkta belirtilen tüm kaynakların ve belgelerin ekiple internet üzerinden paylaşılması.
    - i. Bilgileri incelemek için ekibe makul bir süre tanınması.
    - ii. Ekip üyelerinin alan uzmanlıkları çerçevesinde talebi inceleyerek not alması.
  - b. Birinci Toplantı (SEBEDER'de Koordinatörlerin gözetiminde yapılır.)
    - i. Uzmanların talebi somutlaştırması ve incelemelerinden yola çıkarak zorlukları, uygulanacak yaklaşımları tartışması.
      1. Birinci toplantıda, çeviribilimcilerin, altyazı çevirisi uzmanı danışmanın ve Sağır editörün, projeyi gerçekleştirecek dil içi altyazı çevirmenine ve işaret dili çevirmenine söz konusu sözcük ve yapılar ile ilgili izlenebilecek çeviri yöntemleri,

- yaklaşımları ve olası hatalı yaklaşımlar ile ilgili ayrıntılı bilgi iletmeleri beklenir (Bkz, Ek 5, Ek 6, Ek 7).
2. Birinci toplantıda dil içi altyazı çevirmenine ve işaret dili çevirmenine çeviri sürecinde dikkat edilmesi gereken konularla ilgili bilgilendirme yapılır (Bkz. Ek 7).
  3. Çevirmenler ve uzmanlar arası fikir alışverişi ile ortak bir projelendirme yaklaşımı oluşturulur.
    - ii. Ek kaynak ve/ya bilgi talebi olup olmayacağına bakılması. Gerekirse ek bilgi, destek ve/ya kaynak temin edilmesi.
    - iii. İş dağılımının yapılması
    - iv. Zaman çizelgesinin çıkarılması
4. Çeviri metinlerinin oluşturulması
- a. Çalışacak uzmanlar
    - i. Dil içi altyazı çevirmeni
    - ii. İşaret dili çevirmeni
  - b. Çevirmenler tarafından talep edildiği takdirde destek verecek uzmanlar
    - i. Çeviribilimci
    - ii. Danışman
    - iii. Editör
    - iv. Alan uzmanı
  - c. Dil içi altyazı çevirmeni ve işaret dili çevirmeni, 1. Toplantıdan elde edilen sonuçları ve bilgileri, kendilerine sunulan kaynakları, eklerde sunulan bilgi notlarını dikkate alarak AYRI AYRI birer metin oluştururlar.
    - i. İki çevirmen taslak metinlerini yazarak oluşturabilirler.
    - ii. İşaret dili çevirmeni metnini ses kaydı olarak oluşturmayı tercih edebilir.
  - d. Dil içi altyazı çevirmeni ve işaret dili çevirmeni taslak metinlerini birbirleriyle paylaşırlar.
    - i. İki çevirmen kendi metinleriyle karşılaştırmalı olarak diğer çevirmenin metninin üzerinden geçer ve notlar alır.
    - ii. Çevirmenler bu aşamada diğer çeviri türünden edindikleri bakış açısını, bilgiyi ve benzerini kendi taslak metinlerine yansıtma gereği duyabilirler.
  - e. Dil içi altyazı çevirmeni ve işaret dili çevirmeninin 'ortak metin' oluşturması
    - i. İki çevirmen fiziksel olarak aynı ortamda bir araya gelirler.
    - ii. Kendi taslaklarını, meslektaşlarının taslakları hakkında notlarını paylaşırlar.
    - iii. Bu aşamada çevirmenlerin birkaç önemli noktayı gözden kaçırmamaları önemlidir:
      1. Eşerişimle videoya erişecek alıcı iki çeviri arasında asgari bir eşgüdüm arayacaktır. Örneğin, işaret dilinde bilmediği bir işaret, altyazıdan edindiği bilgiyle anlamlandırmaya çalışacaktır. Tam tersi de söz konusu olabilir.
      2. Eşerişimin sağlanması için metinlerin 'koşut' ilerlemesi önemlidir. Bu bağlamda koşut ilerlememek için:

- a. Altyazı ve işaret dili sürelerinin mümkün olduğunca birbirini tutması
  - b. Aynı kavramı aynı anda açıklamaya özen gösterilmesi
  - c. Görsel destek kullanılıyorsa bunun zamanlamasının doğru yapılması önemlidir.
3. Eşerişim sağlamanın öncelikli amaç olmadığına da akılda tutulması gerekir.
  - a. İşaret dili çevirisi ve ayrıntılı altyazı kimi yerde ayrı profildeki alıcılara erişim sağlayacağı için metinlerin birbirinin 'aynısı' olması gerekmez.
  - b. İki çeviri türünün kendine özgü kalite standartlarından ödün verilmemelidir. (Örneğin, altyazının 3 satıra uzaması, Türkçeleştirilmiş işaret kullanılması vb.)
4. Çevirmenler ortak, 'eşsüremlî', olabildiğince koşut iki çeviri sürümünü hazırlarlar.
  - a. Gerektiği durumlarda alan uzmanı, Sağır editör veya çeviribilimciden destek alınabilir.
  - b. Oluşturulan yeni metinlerin karşılıklı kontrolleri yapılır. Gerektiği durumlarda işaret dili çevirmeni dil içi altyazı çevirmenine çevirisinin 'dökümünü' açıklar (Örneğin öge/işaret1 + öge/işaret2 + öge/işaret3 vb.)
5. Deneme çekiminin yapılması ve altyazı eklenmesi
  - a. İlk olarak işaret dili çevirmeni çevirisini/açıklamasını videoya çeker
    - i. Gerekli teknik destek ve altyapı SEBEDER tarafından sağlanır.
    - ii. Gereli görülen görseller ekip tarafından tespit edilir, SEBEDER montaj uzmanları tarafından videoya eklenir.
    - iii. Altyazı çevirmeni işaret dili çevirmeninin çekiminin üstüne altyazıyı ekler.
      1. Eşsüremlilik ve eşzamanlılığın sağlanması için işaret dili çevirmeninin bu süreçte destek vermesi beklenir.
      2. Montaj ekibi altyazının montajını kontrol eder.
6. Deneme çekim hakkında ekip toplantısı.
  - a. Tüm ekip üyeleri videoyu izler ve not alırlar
  - b. Ekip üyeleri görüşlerini bildirirler.
  - c. Fikir alışverişinden sonra metinde düzeltme yapılması gereken yer tespit edilirse bu konuda öneriler sunulur.
  - d. Daha sonraki projeleri desteklemek ve iyileştirmek için toplantı kayıt altına alınır. Proje kılavuzuna eklenebilecek konular SEBEDER tarafından not edilir ve proje kılavuzuna eklenir.
7. Son çekimin yapılması
  - a. İkinci ekip toplantısından alınan dönütler ve öneriler ışığında çeviri düzenlenir
  - b. Çeviri son olarak tüm ekip tarafından gözden geçirilir.
  - c. Alıcının arzu ettiği şekil ve formatta hazırlanır.

Proje teslimi ve takibi

1. Video alıcıya teslim edilir ve anket yapılır.
  - a. Videonun alıcı tarafından kullanılabilirdiği (erişilebildiği) teyit edilir.
  - b. Alıcılara anket yapılması için gerekli adımlar atılır.
    - i. Alıcıların müsait oldukları zaman tespit edilir.
    - ii. İşaret dili çevirmeninin anketi incelemesine fırsat tanınır.
    - iii. Anket işaret dili çevirmeni tarafından alıcılara açıklanır ve anket yapılır. Ek 8’de verilen anket örneği esas alınarak projeye özel anket de tasarlanabilir. Anket yapılırken (alıcıya mutlaka iletilmesi gereken bilgiler) dikkat edilmesi gereken koşullar aşağıdaki gibidir:
      1. Anket, işaret dili çevirmeni tarafından katılımcılara işaret dili çevirisiyle ve gerektiği bağlamda ek açıklamalarla iletilir.
      2. Anketin amacı açıkça belirtilir: Örneğin, bu anketin amacı Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümündeki Sağır ve işitme engelli öğrencilerin, kendi talepleri ve eğitimcilerinin desteği ile SEBEDER tarafından oluşturulan Spor Felsefesi dersinde geçen kavramların erişilir bir formatta (işaret dili ve ayrıntılı altyazı) oluşturulan kaynağın erişim kalitesinin değerlendirilmesidir.
      3. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayandığı belirtilir.
      4. Form aracılığıyla erişilen bilgilerin gizli kalacağı ve sadece bilimsel amaçlar için kullanılacağı belirtilir.
      5. Alıcıların çalışmaya katılmamayı tercih edebileceği belirtilir.
      6. Ankette yer almayan/değininilmeyen ama eklemek isteyecekleri her yorumu eklemeleri rica edilir.

2. Anketlerin ve sürecin değerlendirilmesi için üçüncü ekip toplantısı.

Anketler yapıp dönüşler alındıktan sonra ekip son defa toplanır ve anketlerden çıkan sonuçlar iki farklı açıdan değerlendirilir.

- a. Anketlerin sonuçları çeviri kalitesini ve erişimin sağlanıp sağlanmadığını değerlendirmek için kullanılır.
  - a. Eleştirilen noktalar varsa SEBEDER tarafından not edilir. Bu noktalar gerektiği ölçüde kılavuzu geliştirmek için de kullanılabilir.
  - b. Beğenilen uygulamalar varsa SEBEDER tarafından not edilir. Bu noktalar gerektiği ölçüde ve bağlamda proje kılavuzunu ve uygulamayı geliştirmek için kullanılır.
- b. Anketlerden elde edilen bilgiler SEBEDER’de engelsiz erişim alıcı profili arşivi oluşturmak için matbu bir sisteme işlenir.
  - a. Anketlerden elde edilen dönütlerle:

- i. Hangi alıcıların engelsiz erişim türlerini tercih ettikleri
- ii. Hangi profildeki alıcıların hangi erişim için çeviri türünü tercih ettiğini
- iii. Alıcıların genel eğitim ve bilgi düzeyini
- iv. Alıcıların genel eğilimlerini
- v. Ve benzeri bilgiler dosyalanır.

Ek 1: SEBEDER Örnek Sunum

Aşağıda verilen sunum özellikle Beden Eğitimi alanında eğitim gören Sağır ve işitme engellilerin olduğu ortamlara uygun olarak hazırlanmıştır. Bazı yansılar her benzer sunumda jenerik olarak kullanılabilceği gibi, bazı alan bağlantılı yansılardan söz konusu alanda benzer bilgiler ışığında yeniden tasarlanması gerekecektir. Sunum bir örnek olarak verilmiştir.

İŞİTME ENGELLİ / SAĞIR VE İŞARET DİLİ

SEBEDER

28.02.2019

İÇERİK

- SAĞIR KÜLTÜR
- SEBEDER SAĞIR / İŞİTME ENGELLİLER İÇİN NE YAPIYOR?
- DÜNYA SAĞIR SPORLARI & DEAFOLYMPİK

İŞİTME ENGELLİ VE SAĞIR

- İŞİTME ENGELLİ; TIBBİ BİR KAVRAM OLUP, ODYOLOJİK BİR BAKIŞ İLE, BELLİ BİR DESİBELİN ÜZERİNDE İŞİTME KAYBI OLAN KİŞİLERİ TANIMLAR.
- SAĞIRLIK; DİĞER ENGELLİLİKLERDEN FARKLI OLARAK SOSYO-KÜLTÜREL BİR TANIMI; KENDİLERİNİ SAĞIR TOPLUMUN VE KÜLTÜRÜN BİR PARÇASI OLARAK ALGILAYANLARI İÇERİR. İŞARET DİLİ ANA DİLLERİDİR.
- SAĞIR TOPLUMU, YAYGIN OLARAK KENDİNİ ENGELLİ GRUBU İÇERİSİNDE GÖRMEMEKTE VE ENGELLİ OLARAK ADLANDIRILMAYI KABUL ETMEMEKTEDİR.
- SAĞIR KELİMESİNİN 'S' HARFİ ÖZEL BİR TOPLUMU İFADE ETTİĞİ İÇİN BÜYÜK YAZILIR.

SAĞIR BİREYLERİN HAKLARI

- SAĞIR BİREYLERİN HAKLARI, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN HAKLARI ENGELLİLER SÖZLEŞMESİNDE AÇIKÇA BELİRTİLMİŞ OLMASINA KARŞIN ÜLKELERİN ÇOK AZI BU KURALLARI KABUL EDİP UYGULAMAYA GEÇİRMİŞTİR.
- BU MADDE ŞU ŞEKİLEDİR:
ENGELLİLER, DİĞERLERİYLE EŞİT BİR ŞEKİLDE İŞARET DİLLERİ VE SAĞIR KÜLTÜRÜ DAHİL KENDİLERİNİN ÖZEL KÜLTÜREL VE DİLSEL KİMLİKLERİNİN TANINMASI VE DESTEKLENMESİ HAKKINA SAHİPTİR.

EĞİTİMDE

- EĞİTİMCİLERİN İŞARET DİLİ BİLMESİ GEREKLİLİĞİ YA DA ŞARTI ARANMAMASI
- EĞİTİMDE TÜRKÇEYİ ÖĞRETEBİLİYORLAR MI?
- DERS KONULARINI, KONSEPTİ YETERİNCE NET AÇIKLAYICI ANLATABİLİYORLAR MI?
- ÖN YARGILAR MI VAR?

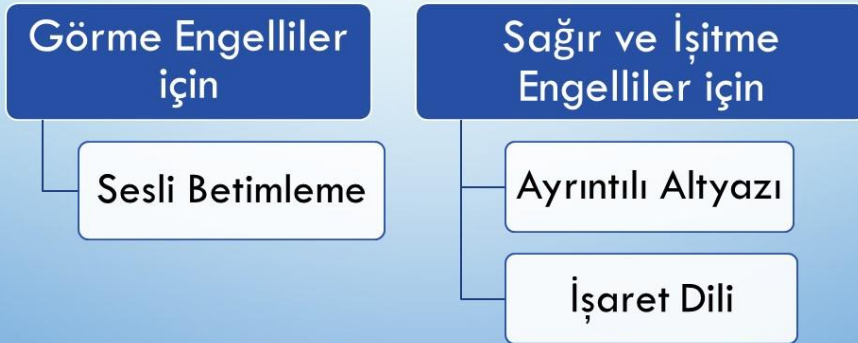
İŞARET DİLİ

- İŞARET DİLİ DÜNYANIN HER TARAFINDA AYNI DEĞİLDİR.
- İŞARET DİLİ BİR DİLDİR VE KENDİNE ÖZGÜ BİR DİL BİLGİSİ VE SİSTEMİ VARDIR.
- İŞARET DİLİ SESLİ DİLE BAĞLI DEĞİLDİR VE SESLİ DİLİN ELLER ÜZERİNDE GÖSTERİLMESİ DÜŞÜNCESİ YANLIŞTIR.
- İŞARET DİLİ SADECE ALFABELER (PARMAK ALFABESİ) İLE OLUŞMAZ.
- İŞARET DİLİ SADECE ELLER İLE DEĞİL, YÜZ İFADESİ, BEDEN HAREKETLERİ VE KONUMLANDIRMA DA ÖNEMLİDİR.
  - SES TONU – YÜZ İFADELERİ
  - VURGU – BEDEN HAREKETLERİ
  - ANLATIM SIRALI VE EŞ ZAMANLI OLABİLİR.

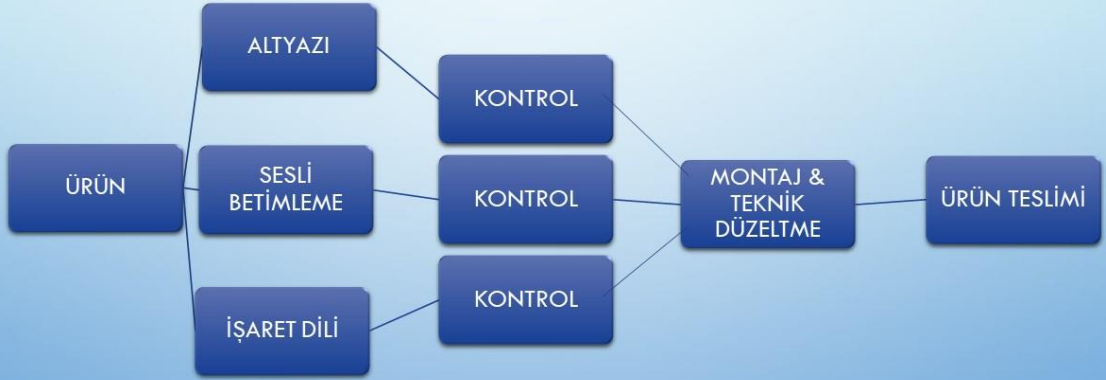
BİZ BURADA NE YAPIYORUZ?

- [HTTPS://VIMEO.COM/272935703](https://vimeo.com/272935703)

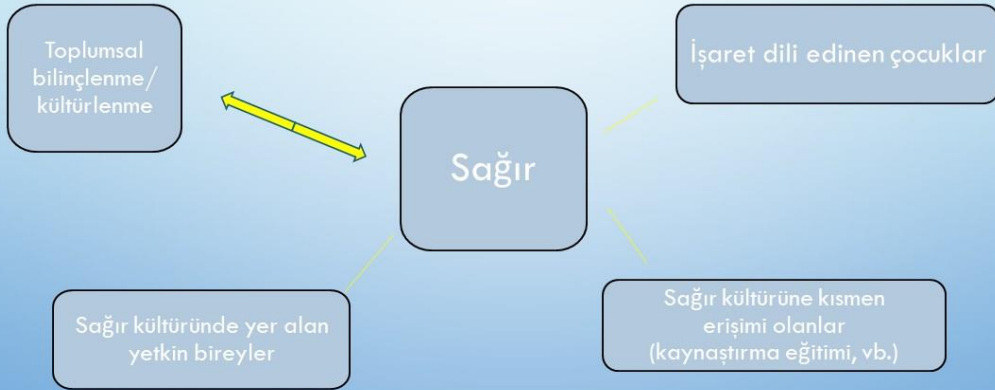
ERİŞİM İÇİN ÇEVİRİ TÜRLERİ (EŞERİŞİM)

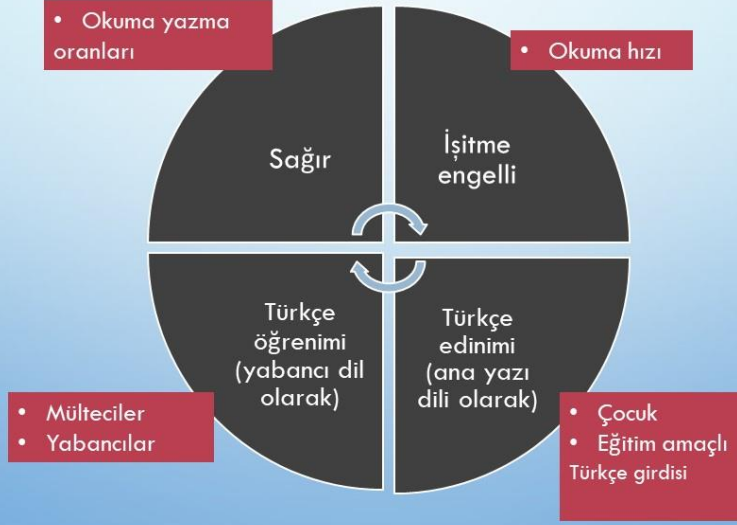
SİSTEM DÖNGÜSÜ

İŞARET DİLİ ÇEVİRİSİ KİME YAPILIR?

AYRINTILI ALTYAZI KİME YAPILIR?

SAĞIR TOPLUMUN SPOR ORGANİZASYONLARI

- SAĞIR BİREYLERE İLİŞKİN SPOR ORGANİZASYONLARI, BÖLGESEL, ULUSAL VE ULUSLARARASI OLMAK ÜZERE ÜÇ FARKLI DÜZEYDE DEVAM ETMEKTEDİR.
- ULUSLARARASI DÜZEYDE YAPILAN ORGANİZASYONLAR, ULUSLARARASI SAĞIR SPORLARI KOMİTESİ (ICSD) TARAFINDAN DÜZENLEMEKTE OLUP SAĞIR BİREYLERE ÖZGÜ SAĞIR SPOR OYUNLARINA "DEAFLYMPICS" (DEAFLİMPİK) ADI VERİLMEKTEDİR.
- ULUSAL DÜZEYDE YAPILAN ÇALIŞMALAR, HER ÜLKENİN SAĞIR SPOR FEDERASYONLARI (ÖRNEĞİN TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER SPOR FEDERASYONU) TARAFINDAN YÜRÜTÜLMEKTEDİR VE BU FEDERASYONLAR ÜLKELER ARASI ORGANİZASYONLARDA TAKIMLARIN GEREKLİ İŞLEMLERİNDEN SORUMLUDUR.

OLİMPİYAT OYUNLARINA YA DA PARALİMPİK OYUNLARINA KATILAN SAĞIR SPORCU VAR MIDIR?

- İŞİTME ENGELLİ BİR SPORCUNUN OLİMPİYATLARA KATILIMINDA BİR ENGEL BULUNMAMAKTADIR.
- ANCAK İLETİŞİM SIKINTISI EN BÜYÜK ENGEL OLARAK GÖRÜLMEKTEDİR.
- [CARLO ORLANDI](#), İTALYAN BOKSÖR -> [1928 OLYMPICS /AMSTERDAM](#).
- TERENCE PARKIN - GÜNEY AFRİKALI YÜZÜCÜ - [2000 SUMMER OLYMPICS](#) GÜMÜŞ MADALYA ALMIŞ VE [2004 SUMMER OLYMPICS](#)'TE DE İSMİ BULUNMAKTADIR. 2005 DEAFLYMPICS DE İSE İKİ ALTIN MADALYA SAHİBİ OLMUŞTUR.
- TAMİKA DEVONNE CATCHINGS – AMERİKALI PROFESYONEL BASKETBOL OYUNCUSU VE GALATASARAY TAKIMINDA DA OYNAMIŞ. 2004 ATHENS OLİMPİYATLARINDA BAYAN BASKETBOL TAKIMINDA BULUNMUŞTUR.

DEAFLİMPİK - DEAFOLMPİK (DEAFLYMICS)

PARALİMPİK'İN BİR PARÇASI OLMAK ???

OLİMPİYAT VE PARALİMPİK OYUNLARININ
ARKASINDAN DEAFLYMPIC'İN DE TÜM
İMKANLARDAN YARARLANMASININ
SAĞLANMASI ???

DEAF SPORT & DEAFLYMPICS

(SAĞIR TOPLUMDA SPOR VE SAĞIR SPOR
OYUNLARI)

«DEAFLYMPICS, ÇOKLU SPOR OYUNLARIDIR. HATTA EN HIZLI BÜYÜYEN SPOR ORGANİZASYONUDUR. DÜNYANIN EN BAŞARILI SAĞIR SPORCULARININ BULUŞTUĞU BİR ETKİNLİK OLARAK NİTELENDİREBİLİRİZ.

İLK OYUNLAR 9 ÜLKEDEN 148 DUYMAYAN SPORCU İLE 'SESSİZ OYUNLAR' ADI ALTINDA 1924'TE PARİS'TE DÜZENLENMİŞTİR.»

(WWW.DEAFLYMPICS.COM)

DEAFLYMPICS - LOGOSU

2003 yılında tasarlanmıştır.

İşaret dili, Sağır ve uluslararası kültür, birlik ve süreklilik.

Logonun merkezi görselliği temsil eden gözün tam ortasındaki irisi temsil eder.

El şekli, bir daire içinde üst üste gelerek aslında "okey", "iyi" ve "çok iyi" anlamını taşımaktadır.

Logo, dünyanın dört ulusal bayraklarının renklerini temsil eder; Asya Pasifik Sağır Spor Konfederasyonu, Avrupa Sağır Spor Organizasyonu, Pan Amerikan Sağır Spor Organizasyonu ve Afrika Sağır Spor Konfederasyonu – sırasıyla: kırmızı, mavi, sarı ve yeşil

SON YAPILAN DEAFLYMPICS, 23. YAZ OYUNLARI 2017'DE SAMSUN'DA DÜZENLENMİŞTİR. 77 ÜLKEDEN 4.000 DEN FAZLA SAĞIR SPORCU VE GÖREVLİ KATILMIŞTIR.

SON YAPILAN 17. KIŞ OYUNLARI İSE 2015'TE RUSYA'DA DÜZENLENMİŞTİR. 600'DEN FAZLA SPORCU VE İDARECİ KATILMIŞTIR.

(ICSD – ULUSLARARASI KOMİTESİ: WWW.DEAFLYMPICS.COM)

DEAFLYMPICS - EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ

- İLETİŞİM YOLUNUN FARKLI OLMASI.
- TÜM SPORLARIN DUYMAYAN DÜNYA'YA GÖRE ADAPTE EDİLMESİ.
- KURALLAR SAĞIR SPOR OYUNLARINA GÖRE UYARLANMIŞTIR.
- TÜM SPOR BRANŞLARI FIFA, UCI, IAAF GİBİ ULUSLARARASI SPOR FEDERASYONLARININ KURALLARINA UYMAKTADIR.

ÖRNEĞİN,

ATLETİZMDE İLK KEZ 2008 İZMİR DÜNYA ATLETİZM ŞAMPİYONASINDA BAŞLAMA TABANCASI YERİNE IŞIKLANDIRMA SİSTEMİ KULLANILMIŞTIR.

2009 DEAFLYMPICS TAİPE'DE BASKETBOL DA SALON VE SKOR IŞIKLARININ YANIP SÖNMESİ...

DEAFLYMPİCS - GENEL KURALLARI

• **Audiogram (Odyogram) Testi:**

- ✓ Sporcuların odyogramlarının ICSD tarafından onaylanması ile geçerli bir kimlik numaraları vardır. Bu numara sabit ve değişmezdir. Bu kimlik numaraları ile uluslararası müsabakalara kayıt yaptırma hakkına sahip olurlar.
- ✓ Şüphe duyulan ya da karışık olarak seçilen birkaç sporcu Deaflympics Yaz oyunlarında odyo testine girmeyi kabul etmek zorundadır.

SPOR BRANŞLARI

YAZ OYUNLARI

- Atletizm
- Atıcılık
- Badminton
- Bowling
- Bisiklet
- Golf
- Judo
- Yüzme
- Oryantiring
- Yelken
- Taekwondo
- Karate
- Tenis
- Güreş
- Masa Tenisi

- Futbol
- Basketbol
- Voleybol
- Hentbol
- Plaj Voleybolu

KIŞ OYUNLARI

- Kayak
- Snowboard
- Curling
- Buz hokeyi
- Satranç

SPOR PSİKOLOJİSİ

ANTRENÖR İLE SAĞIR SPORCU İLİŞKİSİ

ARAŞTIRMA TARİHİ - OCAK 2011

BERRAK FIRAT

ANTRENÖRLER

- ANTRENÖRLÜK İNSANLAR İLE İLİŞKİLİDİR.
- ANTRENÖRLER DE HER GÜN SPORCUNUN VE KENDİLERİNİN PSİKOLOJİK PROBLEMLERİ İLE MÜCADELE ETMEKTEDİRLER.
- ÖĞRENİLENLERİ SINIFTAN ÇIKARIP SAHALARDA KULLANIN

AMAÇ

- ANTRENÖR DAVRANIŞLARINI DEĞİŞTİRMELİ.
- KARŞISINDAKİ TEPKİLERİ DEĞERLENDİRMELİ, DÜŞÜNMEİ VE ONA GÖRE DAVRANMALI, ÖĞRENMEİDİR.

ÇALIŞMA

- BİR KİŞİ KARŞISINDAKİNE GÖSTERMEYECEK ŞEKİLDE İSTEDİĞİ HERHANGİ BİR ŞEY ÇİZER
- SONRA İKİNCİ KİŞİYE ÇİZDİĞİ ŞEYİ ÇİZDİĞİNİ GÖSTERMEDEN ANLATMAYA ÇALIŞ
- KARŞIDAKİ KİŞİ ANLATILANI ÇİZMEYE ÇALIŞIR
- VE BAKALIM AYNI RESMİ Mİ ÇİZMİŞLER ?

NASIL YARDIMCI OLURUM?

- NE YAPTIĞINA İNAN
- PROBLEMI ÇÖZEBİLECEĞİNE İNAN
- SORUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN BİLGİLEN
- ESKİ TECRÜBELER İLE PROBLEMİN ÇÖZÜMÜNÜ DEĞERLENDİR.
- BİLGİNE GÜVEN

İYİ OLMANIN BAŞLICA TEMELİ

- TOPLANMA VE TEBRİK ETME
- KENDİ EGONU KONTROL ET
- ÇALIŞTIĞIN KİŞİLER İLE İLGİLEN
- NET, AÇIK, GÜVENİLİR OL
- GERÇEK SEN OL
- NASIL OLUMLU GÖRÜNÜM VERECEĞİNİ BİL

SAĞIR SPORCUNUN ÖZELLİKLERİ

- YAVAŞ ÖĞRENME (DEĐİŐKEN)
- OYUN VE KEYİF ALMA
- SOSYALLEŐME
- HEMEN SİNİRLENME (DEĐİŐKEN – SÜREKLİ BİR MÜCADELE DUYGUSU)
- GÖRSEL VE TAKLİT AĞIRLIKLI ÇALIŞMA
- GÜVEN KAZANIMI VE SABIRA DAHA FAZLA İHTİYAÇ DUYMASI
- OLAYLARIN AÇIKLANMA VE ANLAŐILMA İHTİYACININ DAHA FAZLA DUYULMASI
- FARKLI İLETİŞİM DİLİNİN KULLANILMASI

ANTRENÖR İLE SAĞIR SPORCUNUN İLİŞKİSİ

YAPILAN ARAŐTIRMANIN SONUCUNDA ÇIKAN ÖNEMLİ NOKTALAR

- KARŞILIKLI İLETİŞİM
- ONUN DİLİNİ ÖĞRENMEYE ÇALIŞMAK
- DEĞER VERDİĞİNİ BELLİ ETMEK
- DİNLEMEK VE ANLAMAYA ÇALIŞMAK

ANTRENÖR İLE SAĞIR SPORCUNUN İLİŞKİSİ

- × Geri dönüş – açıklama
- × Olumlu motivasyon
- × Sabır
- × Tekrar
- × Görsel tekrar
- × Anlayış

JOWETT'S (2007) 3+1C YORUMLAMASI

PUSULA MODELİNE GÖRE İLİŞKİDE 7 MADDE

- ANLAŞMAZLIK / ÇATIŞMAYI KONTROL ETME
- AÇIKLIK / DÜRÜSTLÜK
- MOTİVASYON
- OLUMLULUK
- TAVSİYE
- DESTEK
- SOSYAL BAĞ

**DİNLEDİĞİNİZİ İÇİN
TEŞEKKÜRLER!!!...**

BERRAK FIRAT
fetahna@gmail.com

SEBEDER websitesi:
<http://sebeder.org/>

Ek 2: Eğitimci/Alıcı tarafından doldurulacak talep formu

<u>Dersin Adı:</u>	
<u>Dersin Açıklaması/Ders tanımı¹:</u>	
<u>Ders ile ilgili bilgiye internet ortamında erişim için bilgi (varsa)²:</u>	
<u>Dersin içeriği/Ders izlencesi:</u>	
<u>Dersin müfredat içindeki yeri/amacı³:</u>	
<u>Dersin temel kaynakları⁴:</u>	
<u>Dersin temel kavramları⁵:</u>	

¹ Dersin resmî temel tanımının eklenmesi yeterlidir.

² Varsa internet adresinin eklenmesi yeterlidir. Aksi takdirde ders izlencesindeki açıklama eklenebilir.

³ Dersin kaçınıcı sınıfta verildiği, dersin seçmeli/zorunlu ders olup olmadığı, önkoşul dersi olup olmadığı, dersin başka hangi derslerdeki konuları destekleyeceği gibi bilgiler eklenebilir.

⁴ Ders izlencesindeki temel kaynakların listelenmesi yeterlidir.

⁵ Derste geçen tüm kavramların listelenmemesi gerekir. Temel kavramlardan (anahtar sözcüklerden) birkaçının iletilmesi yeterlidir.

Ek 3: Sözcük listeleri için matbu format

Dersin adı:

Tarama için kullanılan kaynaklar:

Alıcının ders kaynakları ile ilgili yorumu ve/görüşü (varsa):

<u>Sözcük⁶</u>	<u>İçinde geçtiği bağlam⁷</u>	<u>Kaynak⁸</u>	<u>Açıklama⁹</u>

⁶ Bu sütuna sözcük, tamlama ve/ya cümle yazılabilir. Anlamı alıcı için açık olmayan birimin tamamının yazılması önemlidir.

⁷ Birinci sütunda yazılan sözcük/tamlama/cümle'nin içinde geçtiği cümle ve/ya paragrafın tamamı yazılabilir

⁸ Söz konusu kaynağa SEBEDER'in erişiminin olduğunu teyit etmek veya kaynağı SEBEDER'e iletmek önemlidir.

⁹ Verilecek eğitim desteğinin verimli hâle getirilmesi için, söz konusu sözcük veya tamlama ile ilgili 'anlama' zorluğu ile ilgili tüm yorumlar yazılabilir. Örneğin, 'Tamlamada geçen A sözcüğünü anladım, ama B sözcüğünü bilmiyorum.' veya 'cümlelerin yapısını anlamadım' veya 'sözcükleri biliyorum ama tamlamayı anlamadım'. Yapılan açıklamalar çevirmenlerin açıklama metnini oluşturmasında destek sağlayacaktır.

Ek 4: Sözcük/kavram ve/ya tamlama türlerine örnekler

<u>Tür</u>	<u>Örnek</u>
Soyut kavramlar	felsefe
Genel kültür	tarih öncesi
Kısaltmalar	MÖ, MS
Akademik bilgi	demir devri
Kesit dil (akademik)	alımlama
Kesit dil (konuşma dili)	hayvan kışalamak
Kesit dil (argo)	sıkı bir eğitim almak
Çağrışımlı olmayan ödünçlenmiş sözcükler	etrüskler
Osmanlıca-Arapça-Farsça kökenli sözcükler	maksat, teçizat
Tamlamayla yeni anlam yaratılan yapılar	göze çarpmak
İmgesel, sanatsal veya estetik anlamlar yüklenen yapılar	gerçek ışıklar (örneğin bir dönemin felsefecilerinin geleceğe 'ışık tuttuğunu anlatmak için)

Ek 5: Olası çeviri stratejileri

<u>Tür</u>	<u>Çeviri yaklaşımları, stratejileri</u>
Soyut kavramlar	<ol style="list-style-type: none"> 1) Soyutu somutlaştırmak. 2) Görsel destek sağlayarak alıcının soyut kavramları görselleştirmesine olanak sağlamak. 3) Açıklama yapmaya veya uzun bilgi vermeye çalışmamak.
Genel kültür	<ol style="list-style-type: none"> 1) Açıklamak. 2) Gerektiği durumlarda artalan bilgisi eklemek. 3) Görsel destek sağlamak.
Kısaltmalar	<ol style="list-style-type: none"> 1) Açıklamak. (Örneğin MÖ- Milattan önce) 2) Gerekirse ek bilgiyle açıklamak.
Akademik bilgi	<ol style="list-style-type: none"> 1) Çeviride sıkça kullanılan dipnot tekniği ile kısa ama açıklayıcı bilgi vermek mantığından hareketle açıklamak. 2) Anlam odaklı bir çeviri yaklaşımından çok anlatım odaklı bir çeviri yaklaşımı benimsemek.
Kesit dil (akademik)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Varsa, alıcının algılayabileceği eşdeğeriyle karşılamak. 2) Yoksa, genel kültür aktarımı için kullanılan stratejileri benimsemek.
Kesit dil (konuşma dili)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Varsa, alıcının algılayabileceği eşdeğeriyle karşılamak.

	2) Yoksa, genel kültür aktarımı için kullanılan stratejileri benimsemek.
Kesit dil (argo)	1) Varsa, alıcının algılayabileceği eşdeğeriyle karşılamak. 2) Yoksa, genel kültür aktarımı için kullanılan stratejileri benimsemek.
Çağrışımlı olmayan ödünçlenmiş sözcükler	1) Sözcüğü parmak ABC'siyle kodlamak. 2) Sözcüğü yazıda kodlamak. 3) Ve kısa açıklama yapmak.
Osmanlıca-Arapça-Farsça kökenli sözcükler	1) Varsa, öz Türkçe anlaşılır eşdeğerini kullanmak. 2) Yoksa, açıklamak. 3) Mümkünse görsel destek sağlamak.
Tamlamayla yeni anlam yaratılan yapılar	1) Anlamın açıklanması. 2) Yeniden dillendirilmesi. 3) Önemli not: Ögeleri bölerek değil, tamlamanın anlamına odaklanarak açıklamak. (Örneğin, göze çarpmak-göz ve çarpma ögelerini açıklamadan, anlamını vermek: dikkat çekmek vb. gibi).
İmgesel, sanatsal veya estetik anlamlar yüklenen yapılar	1) Somutlaştırarak görselleştirmek. 2) Örnekleme. 3) Eylem ve/ya açıklamayla anlatmak.

Ek 6: Çeviribilimciler/uzmanlar tarafından önerilenler

<u>Kaynak metin¹⁰</u>	<u>Açıklamada kullanılabilecek kavram ve sözcükler, cümlelere öneriler¹¹</u>	<u>Çeviri yaklaşımı¹²</u>	<u>Çeviri yöntemi¹³</u>	<u>Açıklama¹⁴</u>

¹⁰ Alıcı tarafından iletilen sözcük, kavram ve/ya tamlama.

¹¹ Çevirmen görüşü. Alıcı profili, ders içeriği, proje amacı dikkate alınarak, 'siz çevirseydiniz nasıl çevirirdiniz' mantığından hareketle öneriler.

¹² Genel çeviri yaklaşımı- Örneğin- açıklanmalı, artalan bilgisi verilmeli, eşdeğer öz Türkçe ile karşılanmalı vb.

¹³ Çeviri stratejisi önerileri: Örneğin, açıklama, açıklama, kodlama vb.

¹⁴ Ekleme istediğiniz tüm bilgiler.

Ek 7: Çevirmenlere öneriler

GENEL ÖNERİLER:

- 1) Çevirinizi ve/ya açıklamanızı mümkün olduğu kadar açık, anlaşılır, kısa ve kapsamlı tutmaya özen gösterin.
- 2) Size iletilen sözcük, kavram ve/ya tamlamayı açıklarken ortalama alıcı düzeyini (birikim, dil, genel kültür vb.) düşünerek hareket edin.
- 3) Sözcük, kavram ve/ya tamlamayı açıklarken asla sözcüğün, kavramın kendisini kullanmayın. (Örneğin, Serpiştirmek: Gelişigüzel serpmek).
- 4) Çeviri ve/ya açıklamanızı yaparken metninizin farklı bir çeviri türünde çeviri yapacak çevirmenle eşgüdümlü bir şekilde verileceğini/videoda sunulacağını unutmayın. (Örneğin, hem altyazı çevirisi hem de işaret dili çevirinin aynı sürüme eklenmesi- eşerişim). Bu bağlamda, kullanılan eşerişim türlerinin yer yer birbirini destekleyebileceğinin bilinciyle hareket edin.
- 5) Her bir çeviri türünün alıcı için 'tam erişim' sağlaması gerektiğini unutmayın. Alıcının mutlaka eşerişim desteği alabileceğine güvenerek hareket etmeyin.
- 6) Çevirinizi ve/ya açıklamanızı mümkün olduğunca kısa ama kapsamlı tutun. Tekrarlardan kaçının ancak bilgiyi en anlaşılır şekilde iletmeye özen gösterin.
- 7) Çevirinizi ve/ya açıklamanızı oluştururken size iletilen kaynaklardan yararlanın. Ek kaynak gerektiği durumlarda güvenilir kaynaklara başvurmaya dikkat edin (Örneğin, resmî alan sözlükleri, TDK kaynakları vb.)
- 8) Videoyla iletilecek projede görsel destek alınabileceğini unutmayın. Gerekli görüldüğü durumlarda işaret dili çevirmeninin arkasına/yanına açıklayıcı bir görsel eklenebilir. (Örneğin, 'alet' sözcüğünü açıklarken alet resimlerinin görsel eklenmesi.) Bu tür görsellerin eklenmesi ile ilgili öneriler yapın.
- 9) Çevirinizi ve/ya açıklamanızı alıcının alımlamasını kolaylaştırabilecek hızda tasarlamaya özen gösterin.
- 10) Proje kapsamında karşılaşılabileceğiniz sözcük türlerini dikkatle inceleyin:
  - a. Soyut kavramlar.
  - b. Genel kültür.

- c. Kısaltmalar.
- d. Akademik bilgi.
- e. Kesit dil (akademik).
- f. Kesit dil (konuşma dili).
- g. Kesit dil (argo).
- h. Çağrışımlı olmayan ödünçlenmiş sözcükler.
- i. Osmanlıca-Arapça-Farsça kökenli sözcükler.
- j. Tamlamayla yeni anlam yaratılan yapılar.
- k. İmgesel, sanatsal veya estetik anlamlar yüklenen yapılar.

11) Kullanılabilecek çeviri stratejilerini gözden geçirin ve amaca hizmet edecek yaklaşımı ve/ya stratejiyi seçmeye özen gösterin: Örneğin:

- a. Soyutu somutlaştırmak.
- b. Görsel destek sağlayarak alıcının soyut kavramları görselleştirmesine olanak sağlamak.
- c. Açıklama yapmaya veya uzun bilgi vermeye çalışmamak.
- d. Açıklamak.
- e. Gerektiği durumlarda artalan bilgisi eklemek.
- f. Ek bilgi vermek için görsel destek sağlamak.
- g. Açıklamak. (Örneğin MÖ- Milattan önce).
- h. Çeviride sıkça kullanılan dipnot tekniği ile kısa ama açıklayıcı bilgi vermek mantığından hareketle açıklamak.
- i. Anlam odaklı bir çeviri yaklaşımından çok anlatım odaklı bir çeviri yaklaşımı benimsemek.
- j. Varsa alıcının algılayabileceği eşdeğeriyle karşılamak.
- k. Sözcüğü parmak ABC'siyle veya sözcüğü yazıda kodlamak.
- l. Varsa öz Türkçe anlaşılır eşdeğerini kullanmak, yoksa açıklamak
- m. Yeniden dillendirilme/ yeniden yazım.
- n. Ögeleri bölerek değil, tamlamanın anlamına odaklanarak açıklamak. (Örneğin, göze çarpmak-göz ve çarpma ögelerini açıklamadan, anlamını vermek: dikkat çekmek vb. gibi).
- o. Somutlaştırarak görselleştirmek.
- p. Örnekleme.
- q. Eylem ve/ya açıklamayla anlatmak.

İŞARET DİLİ ÇEVİRİSİ İLE İLGİLİ ÖNERİLER

- 1) Oluşturduğunuz metinle Sağır kültürde 'doğal' iletişim sağlanabileceğine emin olun.
- 2) İşaret dilinde aktarımı kontrol edin.
- 3) Türkçeleştirilmiş işarettten kaçınin.
- 4) İşaret dilinde birebir karşılığı olan kavram ve/ya sözcüklerde ilgili işareti kullanın. Gerekirse açıklama ekleyin.
- 5) İşaret dili çevirisinin hızını alıcı profiline göre ayarlayın.
- 6) İlk taslağınız olacak olan yazılı metinde işaret dilinde aktarılamayacak/anlaşılmayacak ve/ya anlamayı zorlaştıracak yapılar ve/ya sözcükler/kavramlar olmadığına emin olun.
- 7) Mümkün olan her durumda tekrarlardan kaçınin.

DİL İÇİ ALTYAZI ÇEVİRİSİYLE İLGİLİ ÖNERİLER

- 1) Sade ve basit bir dil kullanın.
- 2) Cümleleri kısa tutun.
- 3) Mümkün olan her durumda tekrarlardan kaçınin.
- 4) Türkçe yazımı kontrol edin.
- 5) Türkçe ifadeyi kontrol edin.
- 6) Altyazı kısıtlarına uyararak metni oluşturun (örneğin, satır sayısı, karakter sayısı, metnin ekranda kalma süresi, altyazılar arasında aralık süresi, vb.).
- 7) Mümkün olan her durumda bir sözcüğün öz Türkçe karşılığını kullanmaya dikkat edin. Bu bağlamda çevirmen seçimlerini yaparken alıcı profiline dikkate alarak çoğunluğun hangi sözcük ve/ya kavramı bilebileceğini düşünerek metni oluşturun. (Örneğin, teminat yerine güvence, tasvir yerine betimleme vb. gibi).
- 8) Sözcük ve/ya kavramı açıklarken alıcının birikimini dikkate alarak metni mümkün olduğunca sadeleştirin. Bu bağlamda metni sadeleştirirken çok basite indirgememek, yanlış anlamaya yol açmayacak açıklamalar yapmak ve sözcük ve/ya kavramı tüm bilgi yüküyle açıklamak önemlidir.
  - a. Alımlanamayacak açıklamaya örnek - Toplum: insan cemiyeti;
  - b. Yanlış anlamaya neden olabilecek açıklama - Maksat: varılmak istenilen sonuç;

- c. Sözcüğü ve/ya kavramı tüm bilgi yüküyle (anlamıyla) açıklamamaya örnek
- İlkel insan: eski insanlar.
- d. Metni gereksiz düzeyde basite indirgememek. (Örneğin, ilkokul düzeyinde bir çocuğun alımlama becerilerine uygun olarak tasarlanmış bir metin oluşturmamak.)

Ek: 8 ANKET ÖRNEĞİ

SAĞIR VE İŞİTME ENGELLİLER İÇİN EĞİTİM DESTEĞİ

KAYNAKLARIN HAZIRLANMASINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA PROJESİ ALICI ANKETİ

Aşağıdaki açıklamalar, işaret dili çevirmeni tarafından katılımcılara işaret dili çevirisiyle ve gerektiği bağlamda ek açıklamalarla iletilecektir:

Bu anketin amacı, Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümündeki Sağır ve işitme engelli öğrencilerin, kendi talepleri ve eğitimcilerinin desteği ile SEBEDER tarafından oluşturulan Spor Felsefesi dersinde geçen kavramların erişilir bir formatta (işaret dili ve ayrıntılı altyazı) oluşturulan kaynağın erişim niteliğinin değerlendirilmesidir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu form aracılığıyla erişilen bilgiler gizli kalacaktır ve sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.

Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz.

Çalışma ile ilgili sorular için: SEBEDER' başvurun.

- 1) Aşağıdakilerden hangisi sizi tanımlar? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
  - a. Sağır
  - b. İşitme engelli
  - c. Yarım
  - d. Diğer:
- 2) İşitme cihazı kullanıyor musunuz?
  - a. Evet
  - b. Hayır
  - c. Koklear (biyonik kulak)
- 3) Aşağıdakilerden hangisi okuma düzeyinizi tanımlar?
  - a. Okumakta ve okuduğumu anlamakta zorluk çekmiyorum
  - b. Okumakta zorluk çekmiyorum, bazen okuduğumu anlamakta zorluk çekiyorum.
  - c. Okumakta zorluk çekiyorum, ama okuyabildiğimi anlıyorum.
  - d. Okumakta zorluk çekiyorum, okuduğumu bazen anlamıyorum.

- e. Okuyorum ama hiç anlamıyorum.
  - f. Okuyorum ve okuduğumu anlıyorum.
- 4) İşaret dili bilgi düzeyinizi lütfen işaretleyiniz
- a. Çok iyi
  - b. İyi
  - c. Orta
  - d. Kötü
  - e. Hiç yok
- 5) Eğitiminiz boyunca aşağıdakilerden hangisini deneyimlediniz?
- a. İşitme engelliler okuluna gittim
  - b. Örgün eğitime (kaynaştırma sınıflarına) gittim
  - c. İşitme engellilerin de olduğu mesleki liselere gittim
  - d. İşaret dili dersi aldım
  - e. Özel eğitim veya rehabilitasyon desteği aldım
- 6) Üniversite'de aldığınız derslerin yazılı kaynaklarına erişmekte zorluk çekiyor musunuz?
- a. Evet
  - b. Hayır
  - c. Bazen
  - d. Kaynaktan kaynağa farklılık gösteriyor
- 7) Size sunulan yazılı kaynaklara erişim oranınız sizce nedir?
- a. Hiç
  - b. Yarısından azı
  - c. Yarısı
  - d. Yarısından fazlası
  - e. Hepsi
- 8) SEBEDER'e iletilen sözcük listesini nasıl oluşturduunuz?
- a. Bir metinde bilmediğim sözcükleri işaretledim.
  - b. Metinde bilmediğim ve bağlamdan anlamını çıkaramadığım sözcükleri işaretledim.
  - c. Bildiğim veya bilmediğim ama bana açıklanırsa daha iyi anlayacağım kelimeleri işaretledim.
  - d. Sıklıkla karşılaştığım ve anlamakta zorluk çektiğim kelimeleri işaretledim.
  - e. Sözcük olarak bilsem de kavramsal olarak bilmediğim yapıları işaretledim.
- 9) Size iletilen video yardımcı oldu mu?
- a. Evet, yardımcı oldu
  - b. Hayır, yardımcı olmadı
  - c. Biraz yardımcı oldu
  - d. Çok yardımcı oldu

- 10) Erişim türlerinden hangisini tercih ettiniz?
- Altyazıyı okudum
  - İşaret dilini takip ettim
  - İşaret dilini takip ettim ama altyazıdan da destek aldım
  - Altyazıyı takip ettim ama yer yer işaret dilinden de destek aldım
  - İkisini birlikte takip ettim
  - Hiçbirini takip edemedim
- 11) Eğer işaret dilini takip ettiyseniz:
- İşaret dili çevirisi takip edilmeyi zorlaştıracak şekilde yavaştı
  - İşaret dili çevirisi takip edilemeyecek kadar hızlıydı
  - İşaret dili çevirisi takip ediliyor ve anlaşılıyordu
  - İşaret dilinde bilmediğim kelime vardı
  - İşaret dilinde bilmediğim yapılar vardı
- 12) Eğer altyazıyı takip ettiyseniz:
- Altyazı evirisi takip edilmeyi zorlaştıracak şekilde yavaştı
  - Altyazı evirisi takip edilemeyecek kadar hızlıydı
  - Altyazı evirisi takip ediliyor ve anlaşılıyordu
  - Altyazıda bilmediğim kelime vardı
  - Altyazıda bilmediğim yapılar vardı
- 13) Derslere erişim sağlamanız için ne gibi hizmetler sunulmasını istersiniz? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
- Yazılı kaynaklarda geçen anlamadığım kelime ve yapıların bana benzer videolarla açıklanması
  - Derslerin işaret diliyle ve/ya altyazıyla hazırlanmış videolarla anlatılması
  - Ders sunumlarının işaret dili ve/ya altyazı eviri yapılmış sürümlerinin verilmesi
  - Diğer:
- 14) Benzer videolar oluşturulursa size nasıl sunulmasını istersiniz?
- Sınıfta seyretmek isterim
  - Birkaç kere izleme olanağım olacağı için video olarak tarafıma yollanmasını isterim
  - Bir arşivde erişimime açık olmasını isterim
  - Birbirimizle tartışabilmek için diğer işitme engelli/Sağır arkadaşlarla izlemek isterim
- 15) Yorum ve tavsiyeniz var mı?

EK 9: AÜ SPOR BİLİMLERİ BEDEN EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN İLETİLEN SÖZCÜK LİSTESİ

Felsefe, Tarih Öncesi Çağlar (ilk çağlar), MÖ ve MS, Paleolitik, Neolitik, Tunç Devri, Demir Devri, Devir, Uygarlık, Uygarlık Seviyesi, Etrüskler, Havza, Vasıta, Doğal yöre, Köklü değişiklik, Yansıma/Yansıyan, Kaya resimleri, Gerçek ışıklar, İlkel insan, Mücadele, Yaratmak/Yaratmış, Sınırlayıcı kural, Keşfetmek/Keşfederken, Alet, Bir yandan, İmkan barındırmak, Tarz, Egemenlik, Yaranmak, Yadırgamak, Teçhizat, Mukavemet, Benimsemek, Serpiştirmek, Magistratus, Senatör, Senato, Gazap, Cezaya çarptırılmak, Hipodrom, Maksat, Koşullar/Koşul, Toplum, Kabiliyet, Kendi cinsleriyle, Tokmak, Tasvir etmek, Hayvan kışalamak, Sürek avı sahnesi, Teminat altına alma, Göze çarpmak, Hüküm sürmek, Sıkı eğitim, Yanı sıra, Vücut kültürü, Türk boyları, Asya kökenli, Kavim, Tapınak.

EK 10: TEKNİK KONULAR VE EKРАН TASARIMI

ALTYAZI SUNUMU:	
Ekranında altyazının konumlandırılması	Alt, orta hizada
Altyazı puntosu	20
Altyazı yazı karakteri seçenekleri	Arial
Altyazılar arası geçiş süresi	80 milisaniye
Altyazının ekranda kalma süre aralığı	1-7 saniye
Altyazı satır sayısı	2
Altyazı satır başına karakter sayısı	40
Altyazıda kullanılacak özel biçimleme	Vurgulu yazı, altını çizme, eğik yazı
Anlatılan sözcüğün altyazıda ayrıştırılması için yöntem	BÜYÜK harf yazımı veya bkz. yukarıdaki seçenekler.
Altyazı için Türkçe doğrulama kılavuzu	TDK kaynakları
İŞARET DİLİ ÇEVİRİSİ SUNUMU	
İşaret dili çevirmeninin ekranda konumlandırılması	Ekranın sağ kısmı
Çevirmen konumlandırma ayrıntıları	Yaklaşık yüzde 10 derece sağa dönük

EKRAN TASARIMI

- 1) Ekranda 3 ayrı unsurun aynı anda yer alması gerekir.
  - a. İşaret dili çevirmeni (merkezi konumda)
  - b. Altyazı (ekran altında)
  - c. Görsel destek ekranı (işaret dili çevirmeniyle aynı hizada, ancak ikincil konumda)
- 2) Ekranın fonunun özellikleri:
  - a. İşaret dili çevirmeninden, görsel destek ekranından ve altyazıdan ilgiyi dağıtmayacak bir fon seçilir.
  - b. Fon rengi mavi olabilir
  - c. Fon dokusuz veya az dokulu olabilir
  - d. Fonda hareketli çizimler, dikkati dağıtacak unsurlar, konsantrasyonu zorlaştıracak öğeler vb. olmamasına dikkat edilir.
  - e. Fon seçiminin gözü yormamasına dikkat edilir.
- 3) Aşağıda ekran tasarımına örnek görsel verilmiştir:
Örnek Görsel 1:

4) Görsel destek ekranı birkaç farklı amaçla kullanılabilir:

- a. Görsel destek ekranı 'ek altyazı' ve/ya açıklama yapılabilecek bir uzam olarak görülmemelidir. Görsel destek sağlamalıdır.
- b. Anlatılan sözcük, tamlama ve benzerine ilişkin bilgi içeren görselin sunulması.
  - i. Sunulan görselin açıklayıcı olduğuna dikkate edilmelidir.
  - ii. Sunulan görselin telif hakkı olmadığına dikkat edilmelidir.
  - iii. Sunulan görselin yazı içermediğine dikkat edilmelidir.
  - iv. Sunulan görselin konuyla birebir bağlantılı olduğuna dikkat edilmelidir.
- c. Anlatılan sözcük değiştiğinde bunun ekranda belli bir formatta belirtilmesi.

Bu bağlamda:

  - i. Kullanılacak formatın kolay okunmasına dikkat edilir.
  - ii. Sözcük bir özel isimse ilk harfi büyük yazılmalıdır.
  - iii. Sözcüklerin küçük harfle yazılması tercih edilmelidir.
- d. Anlatılan bir kısaltmaysa kısaltmanın açılımı.
  - i. Kısaltma Türkçe ise açılımı birebir yazılmalıdır. (örneğin, MÖ-milattan önce)
  - ii. Kısaltma yabancı dildeyse açılımın yabancı dilde yazılması, altına Türkçe açılımın verilmesi gerekir. (Örneğin, NATO, North Atlantic Treaty Organization vb.)

VIDEO SUNUMU:	
Ekran boyutu	1920x1080
Video türü	Mp4
Video kare hızı	25

KAYNAKÇA

- AKALIN, Ş.H., ORAL, A. Z.& CAVKAYDAR, S. (2014). *Türk İşaret Dili*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ALBERTINI, J., & MAYER, C. (2011). Using miscue analysis to assess comprehension in deaf college readers. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 16, 35–46. <https://doi.org/doi:10.1093/deafed/enq017>
- ALUGHA, A. (2019). This is how punctuation in subtitles work. <https://alugha.com/article/af244563-f225-11e8-ae07-bd40fe6585ab?lang=eng>.
- ANTIA, S. D., Jones, P. B., Reed, S., & Kreimeyer, K. H. (2009). Academic status and progress of deaf and hard-of-hearing students in general education classrooms. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 14, 293–311. doi:10.1093/deafed/enp009
- ASIS ROSA Rosa, A., Features of Oral and Written Communication in Subtitling, in Gambier, Gottlieb (eds.), (Multi)Media Translation
- ARIK, E. (2003). *Spatial representations in Turkish and Sign Language of Turkey (TİD)*. Yüksek lisans tezi. Amsterdam Üniversitesi, Hollanda.
- ARIK, E. (2009). *Spatial Language: Insights from sign and spoken languages*. Doktora Tezi. Purdue Üniversitesi, West Lafayette, IN, ABD.
- ARIK, E. (2012-2015). *Turkish Sign Language Bibliography- Türk İşaret Dili (TİD) Kaynakçası*. <http://www.enginarik.com/turkish-sign-language-bibliography>
- ATAMAN, Ayşegül. (2009). *Engelsiz Üniversite Yasal Temelleri*. Son erişim: Ağustos http://www.yok.gov.tr/documents/10279/29816/engelsiz_universite_aysegul_ataman.pdf/2699c543-0e76-417c-b0bc-a855062c92fb.
- BAARING, Inge (2006). "Respeaking-based online subtitling in Denmark". *Intralinea*, Special Issue. http://www.intralinea.it/specials/respeaking/eng_open.php (consulted 26.2.2008).
- BÁEZ MONTERO I.C., Fernández Soneira A.M. Spanish deaf people as recipients of closed captioning. In: Matamala A., Orero P., editors. *Listening to Subtitles. Subtitles for the Deaf and Hard of Hearing*. Peter Lang; Bern, Switzerland: 2010. pp. 25–44
- BAKER, R. G., Lambourne, A., & Rowston, G. (1984). *Handbook for Television Subtitlers*. Winchester: Independent Broadcasting Authority.
- BBC. (2018). BBC subtitle guidelines. London: The British Broadcasting Corporation. Retrieved from <http://bbc.github.io/subtitleguidelines/>
- BIANCHI, F. (2015) Subtitling science: An efficient task to learn content and language, «Lingue e Linguaggi» XV 7-25.
- BİRD SA, Williams JN. The effect of bimodal input on implicit and explicit memory: An investigation into the benefits of within-language subtitling. *Applied Psycholinguistics*. 2002;23:509–533.
- Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi. (2006) Yürürlüğe Giriş Tarihi: 13 Aralık 2006. Son erişim Ağustos 2018. http://www.tiemf.org.tr/arsiv/mevzuatlar/bm_engellihaklarisozlesmesi.pdf.
- BESEGHI, M. (2013) Having fun in the classroom: Subtitling activities, «Language learning in higher education» III/2 pp. 395-407.
- BIANCHI, F. (2015) Subtitling science: An efficient task to learn content and language, «Lingue e Linguaggi» XV 7-25.
- BOGUCKI, L. & DECKERT, M. (2015). Introduction, *Accessing Audiovisual Translation*, L. Bogucki & M. Deckert (ed.). Lodz Studies in Language Vol 35, Frankfurt Am Mein: Peter Lang Edition, 9-10.

- BORG, T. (2008). *Theater Surtitles: The aurally handicapped as target audience*, University of Tampere, School of Modern Languages and Translation Studies, Yüksek Lisans Tezi. file:///C:/Users/User/Downloads/borg_tanja.pdf.
- BURNHAM, D., Leigh, G., Noble, W., Jones, C., Tyler, M., Grebennikov, L., & Varley, A. (2008). Parameters in television captioning for deaf and hard-of-hearing adults: Effects of caption rate versus text reduction on comprehension. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 13, 391–404. doi:10.1093/deafed/enn003
- BURTON, J. (2009). "The Art and Craft of Opera Surtitling", *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*, (Ed.) J. Diaz Cintas and G. Anderman, Basingstoke: Palgrave Macmillan. 58-70.
- CAIMI, A. (2006). Audiovisual Translation and Language Learning: The Promotion of Intralingual Subtitles, «The Journal of Specialised Translation» VI 85-98.
- Captiz, (2019), Translation In The Form Of Subtitles. <http://captiz.com/wp-content/themes/captiz/SubtitlingGuidelinesCaptiz.pdf>
- CARROLL, M. ve J. IVERSSON. (1998). "Code of Good Subtitling Practice". *ESIST-European Association for Studies in Screen Translation*. http://www.esist.org/ESIST%20Subtitling%20code_files/Code%20of%20Good%20Subtitling%20Practice_en.pdf
- CBC [Canadian Broadcasting Centre]. (2003). The CBC captioning style guide. Retrieved from <http://joelclark.org/access/captioning/CBC/images/CBC-captioning-manual-EN.pdf>
- CHAUME VARELA, F. (2013). "The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies", *Translation Spaces* 2. 105-123. DOI 10.1075/ts.2.06cha.
- COOK, G. (2010). *Translation in Language Teaching*, Oxford.
- DELABASTITA D. 1989. "Translation and Mass-Communication: Film and TV Translation as Evidence of Cultural Dynamics." *Babel* 35(4), 193–218.
- DÌ GIOVANNÌ, E. (2018) Participatory accessibility: Creating audiodescription wit blind and non-blind children. *Jounral of Audiovisual Translation* 1(1), 155-169.
- DIAZ CINTAS, J. (2005). Audiovisual Translation Today. A Question of Accessi-bility for All, *Translating Today* 4, 3-5.
- DIAZ CINTAS, J. ve A. REMAEL. (2007). *Audiovisual Translation: Subtitling*, Manchester: St. Jerome Publishing.
- DÍAZ CINTAS, J & M. FERNÁNDEZ CRUZ, M. (2008) Using subtitled video materials for foreign language instruction, in J. Díaz Cintas (ed.), *The didactics of audiovisual translation*, Amsterdam, 201-14.
- DIAZ-CINTAS J., Matamala, A., Neves, J. (2010) (Ed). *New insights into audiovisual translation and media accessibility*. Amsterdam: Rodopi, 11-22.
- DIKYUVA, H. (2011). *Aspect non-manual expressions in Turkish Sign Language (TİD)*. Yüksek lisans tezi. Universty of Central Lancashire: Preston, İngiltere.
- Directive 2007/65/EC of the European Pa-liament and the Council of December 2007 amending Council Directive 89/552/EEC on the coordina-tion of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the pursuit of television broadcasting activities, 2007, OJ L332:27-45. Son erişim: Ağustos 2018. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A124101>.
- Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in the Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive), 2010. OJ L95:1-24. Son erişim: Ağustos 2018. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2013%3A260%3AFUL>.

- DOHERTY, S., & Kruger, J.-L. (2018). The development of eye tracking in empirical research on subtitling and captioning. In J. Sita, T. Dwyer, S. Redmond, & C. Perkins (Eds.), *Seeing into Screens*. London: Bloomsbury.
- Downey G. (2010). Teaching reading with television: Constructing closed captioning using the rhetoric of literacy. In: Nelson AR, Rudolph JL, editors. *Education and the culture of print in modern America*. Madison: University of Wisconsin Press; 2010. pp. 191–214.
- Ehrlich, S. F., & Rayner, K. (1981). Contextual 20 effects on word perception and eye movements during reading. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 20, 641–655.
- Engage Media, (2017). Best Practices for Online Subtitling. <https://www.engagemedia.org/blog/best-practices-for-online-subtitling>
- EUGENI, CARLO (2008). "A Sociolinguistic Approach to Real-time Subtitling: Respeaking vs. Shadowing and Simultaneous Interpreting". C.J. Kellett Bidoli and E. Ochse (Eds), *English in International Deaf Communication, Linguistic Insights series vol. 72*, Bern: Peter Lang, 357-382.
- FOERSTER, A. (2010). "Towards a creative approach in subtitling: A case study", *New Insights into Audiovisual Translation and Media Accessibility, Media for All 2*, (Ed.) J. Diaz Cintas, A. Matamala ve J. Neves, Amsterdam: Rodopi. 81-98.
- GAMBIER, Y. (2006). "Multimodality and Audiovisual Translation", *Proceedings from MuTra 2006: Audiovisual Translation Scenarios*. M. Carrol, H. Gerymisch-Arbogast ve S. Nauert (ed). Son erişim: Ağustos 2018: http://www.translationconcepts.org/pdf/2006_Gambier_Yves.pdf.
- GOTTLIEB, H. (1992). "Subtitling- a new university discipline", *Teaching Translating and Interpreting*, (Ed.) C. Dollerup, Amsterdam: John Benjamins. 161-170.
- GOTTLIEB, H. (2001). *Text, Translation and Subtitling- in theory and in Denmark*, Son erişim Ağustos 2018: http://www.tolk.su.se/polopoly_fs/1.58139.1321532012!/gottlieb_2001c.pdf.
- GÖKGÖZ, K. (2009). *Topics in Turkish Sign Language (Türk İşaret Dili, TID) Syntax: Verb movement, negation and clausal structure*. Yüksek Lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Greco, G. M. (2018) the nature of accessibility studies. *Journal of Audiovisual Translation*, 1(1), 205-232.
- GRIESEL, Y. (2009). "Surtitling: surtitles an other hybrid on a hybrid stage", *TRANS Revista de Traductologia*, Num. 13, Dossier. 119-127. http://www.trans.uma.es/pdf/Trans_13/t13_119-127_YGriesel.pdf.
- GÜVEN, M. (2017) "Türkçe Sesli Betimlemede Gönderimsel Ögeler." *Journal of Linguistics Research*. Vol. 28, Issue. 2, 1-20.
- HAY, J. (1998). "Subtitling and Surtitling", *Translation for the Media*, (Ed.) Yves Gambier, Manchester: St. Jerome. 131-138.
- HERMAN, D. (2009). "Cognitive Narratology", P. Hühn, J. Pier vd. (ed.). *Handbook of Narratology*, Berlin/New York: Walter de Gruyter, 80-97.
- IVARSSON, J. ve M. Carroll. (1998). *Subtitling*, Simrishamn: TransEdit.
- JANKOWSKA, A. & Szarkowska, A. (2015) New points of view on audiovisual translation and media accessibility. Oxford: Peter Lang. s. 439.
- KARAMITROGLOU, F. (1998). "A proposed set of subtitling standard in Europe", *Translation Journal*, 2:2. <http://accurapid.com/journal/04stndrd.htm>.
- KAYA, M. (2019) RTÜK - Görme ve İşitme Engellilere Yönelik Hizmetler Paneli. Yayınlanmamış konuşma metni.
- KELLY, L. (2003) The importance of processing automaticity and temporary storage capacity to the differences in comprehension between skilled and less skilled

- college-age deaf readers. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 8, 230–249.
doi:10.1093/deafed/eng013
- KOBAL, H. Ş., & ŞENTURAN, Ş. (1995). *İşaret Dili Alfabeti*. Ankara.
- KOVAČIČ, I. (1995). "Reinforcing or changing norms in subtitling," in C. Dollerup and V. Appel (eds) *Teaching Translation and Interpreting III*, Amsterdam: Benjamins, pp. 105-109.
- KOVAČIČ, I. (1996). "Subtitling strategies: a flexible hierarchy of priorities," in C. Heiss and R.M. Bollettieri Bosinelli (eds) *Traduzione multimediale per il cinema, la televisione e la scena* Bologna: Clueb, pp. 297-305.
- KRUGER, J. L. (2010) Making meaning in AVT: Eye tracking and viewer construction in AVT. *Perspectives: Studies in Translatology* 20(1), 67-86.
- KRUGER, J.-L., & Steyn, F. (2014). Subtitles and Eye Tracking: Reading and Performance. *Reading Research Quarterly*, 49(1), 105–120.
<https://doi.org/10.1002/rrq.59>
- KRESS, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*, London: Routledge.
- KUBUŞ, O. (2008). *An Analysis of Turkish Sign Language (TİD) phonology and morphology*. Yüksek lisans tezi. ODTÜ, Ankara.
- MAKAROĞLU, B. (2012). *Türk İşaret Dili'nde soru: Kaş hareketlerinin dilsel çözümlemesi*. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi.
- MCCLARTY, R. (2012). "Towards a Multidisciplinary Approach in Creative Subtitling". *MonTi* 4. 133-153. <http://dx.doi.org/10.6035/MonTi.2012.4.6>.
- MEDIA ACCESS AUSTRALIA. (2012). Captioning Guidelines. Retrieved from <https://mediaaccess.org.au/practical-webaccessibility/media/caption-guidelines>
- MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (MYK). (2012). MYK Çalışma Grubu Tarafından Taslak Meslek Standardı Hazırlandı. Son erişim Ağustos 2018:
<https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/haberler/34-meslek-standartlar-dairesi-bakanl/1056-myk-calma-grubu-tarafndan-taslak-meslek-standard-hazrland%202012>.
- MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (MYK). (2012). Ulusal Meslek Standardı: Çevirmen (Seviye 6). Son erişim Ağustos 2018:
https://portal.myk.gov.tr/index.php?dl=2016/1/13/0.290311001452678984_cevirmen_seviye_6_ums.pdf.
- MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (MYK). (2018). İşaret Dili Çevirmeni (Seviye 6) Taslak Yeterliliği Hazırlandı <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/haberler/34-meslek-standartlar-dairesi-bakanl/1794-aret-dili-cevirmeni-seviye-6-taslak-yeterlili-hazrland>.
- MÍQUEL-IRIARTE, M. (2014). The reception of subtitling by the deaf and hard of hearing. Preliminary findings. E. Torres-Simon & D. Orego-Carmona (Ed.) *Translation research projects 5*. (ss. 63-76). Tarragona: Intercultural Studies Group.
- MITTERER, H. & J.M. MCQUEEN, (2009) Foreign Subtitles Help but Native-Language Subtitles Harm Foreign Speech Perception, «*PLoS ONE*» IV/11 1-5.
- NEVES, J. (2005). *Audiovisual Translation: Subtitling for the Deaf and Hard-of-Hearing*, School of Arts, Roehampton- University of Surrey, Yayınlanmamış Tez.
Roehampton.openrepository.com/roehampton/handle/10142/12580
C:/users/user/downloads/neves%20audiovisual.pdf.
- NEVES, J. (2008). "10 fallacies about Subtitling for the d/Deaf and the hard of hearing", *JoSTrans- The Journal of Specialised Translation*, Issue 10. 128-143.
http://www.jostrans.org/issue10/art_neves.pdf.
- NEVES, J. (2009). "Interlingual Subtitling for the Deaf and Hard of Hearing", *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*, (Ed.) J. Diaz Cintas and G. Anderman, Basingstoke: Palgrave Macmillan. 151-169.
- OFCOM (2008). Code on Television Access Services. Son erişim Ağustos 2018:
<http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/broadcast/other-codes/ctas.pdf>.

- OKYAYUZ, A. Ş. (2016). *Altyazı Çevirisi*, Ankara: Siyasal Yayınevi.
- OKYAYUZ, A.Ş. & KAYA, M. (2017). *Görsel-İşitsel Çeviri Eğitimi*. Ankara: Siyasal Yayınevi.
- ORAL, A. Z. (2017). *Türk İşaret Dili Çevirisi*. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- ÖZKUL, A. (2013). *A phonological and morphological analysis of instrumental noun-verb pairs in Turkish Sign Language*. Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- PAVESI, M. & E. PEREGO, (2008) Tailor-made interlingual subtitling as a means to enhance second language acquisition, in J. Díaz Cintas (ed.), *The didactics of audiovisual translation*, Amsterdam, 215-26.
- Perego, E. (2008a). Subtitles and line-breaks: Towards improved readability. In D. Chiaro, C. Heiss, & C. Bucaria (Eds.), *Between Text and Image: Updating research in screen translation* (pp. 211–223). John Benjamins.
<https://doi.org/10.1075/btl.78.21per>
- Perego, E. (2008b). What would we read best? Hypotheses and suggestions for the location of line breaks in film subtitles. *The Sign Language Translator and Interpreter*, 2(1), 35–63.
- Pereira, A. (2010). Criteria for elaborating subtitles for the Deaf and hard of hearing adults in Spain: Description of a case study. A Matamala & P. Orero (Ed.) *Listening to subtitle: SDH*. (ss 87-102). Bern: Peter Lang.
- RAMOS PINTO, S. (2012). "Audiovisual Translation in Portugal: the Story so Far", *Anglo Saxonica Ser III N 3*, (Ed.) A. Pym ve A. Assis Rosa, Special Edition.
<http://www.ulices.org/anglo-saxonica/serie-iii-no-3-2012.html>.
- REMAEL, ALINE & BART VAN DER VEER (2006). "Real-time Subtitling in Flanders: Needs and Teaching". *Intralinea*, Special Issue.
http://www.intralinea.it/specials/respeaking/eng_open.php (consulted 26.02.2008).
- REMAEL, Aline (2007). "Sampling subtitling for the deaf and the hard-of-hearing in Europe. In Díaz Cintas, Jorge, Aline Remael & Orero, Pilar (eds). *Media for All*. Amsterdam: RODOPI, 23-52.
- RESMÎ GAZETE. (2006). Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul Ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik. Son erişim Ağustos 2018: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/04/20060414-2.htm>.
- RESMÎ GAZETE. (2009). Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme. Son erişim Ağustos 2018: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>
- Robson, G.D. (2004). *The closed captioning handbook*. Burlington, MA: Focal Press. Retrieved from <http://www.worldcat.org/title/closed-captioning-handbook/oclc/54455189/viewport>
- SESLİ BETİMLEME DERNEĞİ (SEBEDER) (2018). Hakkımızda. Son erişim Austos 2018: <http://sebeder.org/hakkimizda.php>.
- SEVİNÇ, A. M. (2006). *Grammatical relations and word order in Turkish Sign Language (TİD)*. Yüksek lisans tezi. ODTÜ, Ankara.
- SZARKOWSKA, A. (2013). "Towards interlingual subtitling for the deaf and hard of hearing", *Perspectives: Studies in Translatology*, 21(1). 68-81. DOI: 10.1080/0907676X.2012.722650.
- SZARKOWSKA, A., Krejtz, I., Kłyszewko, Z., & Wieczorek, A. (2011). Verbatim, standard, or edited? Reading patterns of different captioning styles among deaf, hard of hearing, and hearing viewers. *American Annals of the Deaf*, 156, 363–378.
doi:10.1353/aad.2011.0039
- SZARKOWSKA, A. & Gerber-Morã³n, O. (2018a). Viewers can keep up with fast subtitles: Evidence from eye movements. *PLOS ONE*. 13. e0199331.
10.1371/journal.pone.0199331.

- SZARKOWSKA, A. & Gerber-Morán, O. (2018b). Two or three lines: a mixed-methods study on subtitle processing and preferences. *Perspectives*. 1-21. 10.1080/0907676X.2018.1520267.
- SZARKOWSKA, A. & Bogucka, L. (2019). Six-second rule revisited: An eye-tracking study on the impact of speech rate and language proficiency on subtitle reading. *Translation, Cognition & Behavior*. 2. 101-124.10.1075/tcb.00022.sza.
- TAMAYO A. (2016). Formal Aspects in SDH for Children in Spanish Television: A Descriptive Study. *Estudios de Traducción*. 2016; 6:109–128
- TAMAYO, A. ve Chaume, F. (2017) Subtitling for the D/deaf and Hard-of Hearing Children: Current Practices and New Possibilities to Enhance Language Development. *Brain Sciences* 7, 75.
- TALAVÁN, N. (2007) Learning Vocabulary through Authentic Video and Subtitles, «TESOL-Spain Newsletter» XXXI 5-8.
- TAŞÇI, S. S. (2013). *Phonological and morphological aspects of lexicalized fingerspelling in Turkish Sign Language (TİD)*. Yüksek lisans tezi.
- TRANSEDİT (1998). Code of Good Subtitling Practice. <http://www.transedit.se/code.htm>.
- TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU (TRT). (2018). Engelsiz TRT. Retrieved from Son erişim Ağustos 2018: <http://engelsiztrt.tv/>.
- VANDERPLANK, R. (1988) The value of teletext subtitling in language learning, «*ELT Journal*» XLII 272-81.
- WILLIAMS, H. & THORNE, H. (2000) The value of teletext subtitling as a medium for language learning, «*System*» XXVIII 217-28.
- WILLIAMS, G. F. (2009). *bbc.co.uk Online subtitling Editorial Guidelines V1.1*. G.F. Williams tarafından derlenmiştir. http://www.bbc.co.uk/guidelines/futuremedia/accessibility/subtitling_guides/online_sub_editorial_guidelines_vs1_1.pdf.
- WILLIAMS, H. & THORNE, H. (2000) The value of teletext subtitling as a medium for language learning, «*System*» XXVIII 217-28.
- WURM, S. 2007. "Intralingual and Interlingual Subtitling: A Discussion of the Mode and Medium in Film Translation", *The Sign Language Translator and Interpreter (SLTI)* Volume 1, Number 1. 115-141.
- ZAREI, A.A., & Z. RASHVAND, Z. (2011) The effect of interlingual and intralingual, verbatim and nonverbatim subtitles on L2 vocabulary comprehension and production, «*Journal of Language Teaching Research*» II/3 618-25 (May).
- ZESHAN, U. (2002). "Sign Language in Turkey: The story of a hidden language." *Turkic Languages*, 6(2).229-274.
- ZESHAN, U. (2003). "Aspects of Türk Isaret Dili (Turkish Sign Language)". *Sign Language and Linguistics* 6(1), 43-75.

KARAR DEFTERİ

Kararın		
No'su	Tarihi	Konusu
TASDİK ŞERHİ FORMU		
T.C. ANKARA VALİLİĞİ İl Dernekler Müdürlüğü		
Defter Sahibi Derneğin Adı	:	SESLİ BETİMLEME DERNEĞİ
Kütük Numarası	:	06-098-166
Yerleşim Yeri	:	EHLİBEYT MAH. CEYHUN ATUF KANSU CD. BAYRAKTAR SİTESİ. E BLOK. NO:114/7 ÇANKAYA/ANKARA
Defterin Türü	:	Karar Defteri
Sayfa Adedi	:	78
Dönemi	:	2016
İl Dernekler Müdürlüğünün Tasdik Tarihi	:	25.10.2016
Tasdik Numarası	:	3211
İmza-Mühür HALUK TEBER İl Müdür Vekili		

ENDER

KARAR DEFTERİ

Kararın		
No'su	Tarihi	Konusu
49	8.06.2019.	Sağır ve işitme engelliler için eğitim desteği kaynaklarının hazırlanmasına ilişkin araştırma projesi.

Toplantıya Katılan Üyelerin Adı ve Soyadı

Başkan

Üyeler

: Kenan Önalan
 Olgun Yılmaz
 Engin Yılmaz
 Cıpdaş Batu Yeşilirmak

Kararın Metni

Yönetim Kurulu üyeleri dernek adresinde toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

- 1) 14 Şubat 2019 tarihli 15 nolu yönetim kurulu kararıyla projeye başlanması başlayan "Sağır ve işitme engelliler için eğitim desteği kaynaklarının hazırlanmasına ilişkin araştırma projesi" 20 Şubat-10 Haziran tarihleri arasında 4 aylık bir süre içinde yapılmıştır.
- 2) Dernek desteğinde A.İ. Spor Bilimleri Fakültesi, Sağır ve işitme engelli öğrencilerine yönelik pilot çalışmalar ile derslerine ve eğitimlerine erişim desteği sağlayacak, erişilebilir kaynakların oluşturulmasından yola çıkılarak benzer taleplerin nitelikli bir şekilde karşılanması için araştırmaya dayalı bir proje dönüsü oluşturuldu.
- 3) Derneğe bağlı çalışan Ece Nur Batmaz'ın ve Genel Koordinatör Cıpdaş Batu Yeşilirmak Derneği temsilinde projeye yer aldı.
- 4) İ.İ. Çevre Bilim Bölümü Doç.Dr. Necdet Neydim ve Cıpdaş Batu Yeşilirmak Koordinatörlüğünde, H.Ü. Müt. Ter. Böl. Prof. Dr. Mambur Kaya, İ.İ. Çev. Bil. Böl. Doç.Dr. Necdet Neydim, Bilkent Ün. Müt. Ter. Böl. Doç. Dr. A. Sirin Okuyuz, Sebeder İsrafil dilli Çevirmeni, Spor Bilim uzmanı Besrak F. Firat, Sebeder ayrıntılı alt yapı Çevirmeni Ece Nur Batmaz Araştırmacılığında gerçekleştirilen projede Alan uzmanı ve danışmanı olarak A.İ. Spor Bilimleri Fak. Bed. Eğ. Öğ. Böl. Doç. Dr. Ferda Gürsel, Sebeder Sağır Editör Sonef Demirtaş Bil. İlg. Konferans Çevirmeni Y.Ç. Böl. Koordinatörü Çeviri bilimeci Ebru Kanık projeye destek vermiştir.

KAN ————— BA —————

000027

KARAR DEFTERİ

Kararın		
No'su	Tarihi	Konusu
19.	08.06.2019	Sapir ve işitme Engelliler için eğitimde destek kaynaklarının hazırlanmasına ilişkin araştırma projesi

Toplantıya Katılan Üyelerin Adı ve Soyadı

Başkan

Üyeler

Kenan Önalın
Engin Yılmaz
Olgun Yılmaz
Cipden Boru Yeşilirmak

Kararın Metni

- 5- Bölüm öğrencilerinin katılımında yapılan araştırmalar sonucunda; A.Ü. Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören Sapir ve işitme engelli bireylere alanda ilgili erişilebilir, eğitimde destek sağlayarak kaynaklar akademik alandan sağlanmış bir proje dönüştürülebilir. İletişim ve meslek paylaşım köprüsü kurmak, birleşim ve bilgileri uygulamaya yansıtmak amacıyla hedeflenerek tamamlanmıştır.
- 6- Projesinde Sebeder'in benzer potansiyel uygulamaların standartlaştırılmak ve yeni uygulamaları içeris güncellemiz Sapir ve işitme engelli bireylerin gereksinimlerine hizmet edecek bir proje kılavuzunu hazırlanmıştır.
- 7- Projenin sürdürülebilir devamı için yeni profesyonelendirme çalışması yapılmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

Kenan Önalın

Engin Yılmaz

Olgun Yılmaz

Cipden Boru Yeşilirmak